

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013-2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ondřej Pojezdný

**Analýza a komparace přípravy lehce motorizovaných
jednotek armád NATO a ČR a návrh možných úprav
programu výcviku našich jednotek**

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Ing. Jan Zelinka

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2013-2017

BACHELOR THESIS

Ondřej Pojezdný

**Analysis and comparison of the training of light motorised
infantry units of NATO and Czech Republic and suggested
alterations in the training programme of our troops**

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PaedDr. Ing. Jan Zelinka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Ondřej Pojezdný

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval PaedDr. Ing. Janu Zelinkovi, o.z. Ing. Štefanu Zigovi, prap. Mgr. Jiřímu Kolbovi, doc. Ing. Zdeňku Flasarovi, CSc., pplk. Ing. Vítu Ducháčkovi, pplk. Ing. Radovanu Bočevovi, maj. Rafału Niedzielovi, MA, prap. Danielu Brandovi, kpt. Bc. Jiřímu Staňkovi, Mgr. Kláře Klímové a Mgr. Zdeňku Škrabánkovi

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou výcviku motorizovaných jednotek. Cílem je analýza a komparace výcviku motorizovaných jednotek Armády České republiky a dalších států NATO, zejména USA. V práci jsou popsány obecné zásady použití motorizovaných a mechanizovaných jednotek a vytyčení rozdílů mezi nimi, historický vývoj našich lehce motorizovaných jednotek a jejich zavedení do Armády České republiky, legislativa používaná při vedení výcviku jednotek i analýza a komparace výcvikových předpisů Armády České republiky a vybraných států NATO. Závěrem práce je návrh možných úprav programu výcviku našich jednotek.

Klíčová slova

Pěchota, Lehce motorizované jednotky, Mechanizované jednotky, Bojová technika, Programy přípravy jednotek, Vojenská publikace, Taktická příprava, Bojové drily, Střelecká příprava

Annotation

The aim of this thesis is to analyse and compare the training of motorised infantry units in Czech Republic and other NATO member countries, particularly the United States. The thesis describes general guidelines for deployment of motorised and mechanised infantry and the differences between them, the historical development of motorised infantry and its implementation into the Armed Forces of Czech Republic, the legislation concerned with military training and the comparison and analysis of the military training regulations of the Czech Armed Forces and selected NATO member countries. The conclusion suggests possible alterations in the training programme of our troops.

Keywords

Infantry, Light motorised infantry, Mechanised infantry, Military vehicles, Training programme, Military publication, Tactical training, Combat drills, Rifle instructin

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 DEFINICE A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1 Pěchota.....	11
1.2 Mechanizované jednotky	12
1.3 Motorizované jednotky	13
1.4 Příprava jednotek	15
2 OBECNÉ ZÁSADY POUŽITÍ MECHANIZOVANÝCH A LEHCE MOTORIZOVANÝCH JEDNOTEK.....	16
2.1 Mechanizované jednotky	17
2.2 Lehce motorizované jednotky.....	18
2.3 Základní rozdíly mezi mechanizovanými a motorizovanými jednotkami.....	20
2.4 Rozpory v určování jednotek	22
3 LEGISLATIVA ODBORNÉ PŘÍPRAVY.....	24
3.1 Programy přípravy jednotek AČR	24
3.1.1 Vojenské publikace v AČR a stálé operační postupy	26
3.2 Přípravy jednotek cizích armád	27
3.3 Lehce motorizované jednotky a Programy přípravy.....	28
PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 ANALÝZA A KOMPARACE VÝCVIKOVÝCH PŘEDPISŮ	
AČR A US ARMY	29
4.1 Bojové drily	29
4.1.1 Dílčí závěr	31
4.2 Taktická příprava	32
4.2.1 Dílčí závěr	40
4.3 Střelecká příprava	41
4.3.1 Dílčí závěr	42
4.4 Závěr analýzy a komparace výcvikových předpisů AČR a US Army	42

5 ANALÝZA A KOMPARACE VÝCVIKOVÝCH PŘEDPISŮ AČR A ARMÁD POLSKA A SLOVENSKA	44
5.1 Výcvik v polské armádě	44
5.1.1 Dílčí závěr.....	45
5.2 Výcvik ve slovenské armádě	46
5.2.1 Dílčí závěr.....	47
6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	48
6.1 Výsledky dotazníkového šetření	49
7 VÝSLEDKY ANALÝZY A NÁVRHY K OPATŘENÍ.....	57
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	63
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	69
SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Programy přípravy jednotek jsou základním dokumentem k provádění výcviku v AČR. Tento dokument nacházíme u každého druhu vojska s výjimkou lehce motorizovaných jednotek, které se řídí programy pro mechanizované jednotky (Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek). Mojí hlavní motivací pro napsání této práce je mé současné služební zařazení u lehce motorizovaného praporu, kde jsem ve své praxi několikrát narazil na nevhodnost tohoto vnitřního předpisu. Hlavním cílem této bakalářské práce je obhájit potřebu vlastního výcvikového předpisu pro lehce motorizované jednotky v AČR. Dalším cílem je vhodnou analýzou a komparací nastínit rozdíly mezi českými a zahraničními výcvikovými dokumenty a předložit výsledek tohoto snažení k vytvoření aktuálních programů výcviku pro lehce motorizované jednotky v AČR, včetně doporučených obsahů a tematiky výcviku. Tato doporučení mohou vést ke zlepšení výcviku a připravenosti jednotek AČR. V neposlední řadě je cílem této práce zefektivnit tvorbu výcvikové literatury v naší armádě. S ohledem na limitovaný rozsah této práce se zaměřím na stěžejní přípravy, kterými jsou Bojové drily, Taktická příprava a Střelecká příprava.

Základním východiskem mého snažení je porovnání výcvikové literatury s americkou armádou, kterou vidím v této oblasti jako nejzkušenější s ohledem na četnost jejího nasazení ve světě. Aby tato práce nebyla pouze jednostranná, pokládám za potřebné provést komparaci i s obdobnými jednotkami v Evropě. Pro tuto komparaci jsem vybral jednotky polské a slovenské armády, jako jednotky států bývalého východního bloku, které vstoupily do NATO až v pozdějších letech jako ČR.

Svou práci jsem rozdělil do dvou standardních částí, a to teoretické a praktické. V teoretické části práce nejdříve vymezím základní pojmy a blíže objasním obecné zásady v použití lehce motorizovaných a mechanizovaných jednotek. Právě v této kapitole nastíním odlišnost v předurčení daných jednotek a poukážu na potřebu odlišného přístupu k výcviku. V poslední kapitole teoretické části práce pojednávám o odborné legislativě výcviku jednotek.

První dvě kapitoly praktické části této práce se zabývají vlastní analýzou a komparací výcvikových předpisů AČR a vybraných armád států NATO. Závěrem praktické části provádím vyhodnocení dotazníkového šetření, které je zaměřeno na spokojenost s českým výcvikovým předpisem, a na základě výsledků analýzy předkládám návrhy k opatřením, které mohou vést ke zkvalitnění výcviku našich jednotek.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této úvodní kapitole bych rád definoval a popsal nejzákladnější pojmy, které nás budou touto prací provázet. Jelikož se jedná o konkrétní vojenské téma, jako první padla volba na členění jednotek pěchoty jako celku. Dalšími body k objasnění jsou pak jednotlivé druhy pěších jednotek, kterými se práce zabývá, a to jednotky mechanizované a motorizované. Na tuto část jsem pak, opět pro lepší orientaci ve vojenské tématice, navázal na dělení vojenských jednotek na základě jejich velikosti. Posledním bodem této kapitoly je vymezení pojmu přípravy jednotek, jejichž programy se tato práce zabývá.

1.1 Pěchota

Pěchota je nejstarším druhem vojska. Napříč historií tvořila vždy nejpočetnější součást své armády, neboť území, které je považováno za dobyté nebo obsazené, bylo zpočátku vždy obsazeno pěchotou. Příslušníci pěchoty bývali a dodnes jsou vybaveni ručními zbraněmi, nesou největší tíhu ozbrojeného konfliktu a obvykle trpí největším počtem obětí. V dnešní době tvoří pěchota významnou součást každé moderní armády a to zejména pro svou fyzicky a psychicky náročnou službu. Význam pěchoty je nepostradatelný zejména pro své manévrové schopnosti v terénu, který je nepřístupný nebo obtížně přístupný pro vojenská vozidla. Dále zajišťuje vysokou operativnost a flexibilitu při nasazení jednotek a vysokou palebnou sílu příslušníků pěchoty.¹

V průběhu 20. století, s nárůstem technologických pokroků a bojové techniky se pěchota začala rozdělovat do několika kategorií dle svého předurčení a charakteru působnosti. V současné době v Severoatlantické alianci rozdělujeme pěchotu podle jejího předurčení, kterému je přizpůsobena výzbroj i výstroj vojáků a vojenských

¹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, 2000, s. 120.

jednotek pěchoty, na pěchotu: obojživelnou neboli námořní, motorizovanou, mechanizovanou, horskou, aero-mobilní a výsadkovou.² Další možnou specifikací jednotlivých jednotek pěchoty je dělení na lehké a těžké. Určení jednotky na lehký nebo těžký typ záleží na výzbroji vozidel, jejich balistické ochraně a použitelnosti (dostřelu) zbraní. Celkově se tak, dle předpisu Severoatlantické aliance „Capability codes and Capability statement“, rozčleňují veškeré jednotky v rámci NATO dle svých schopností k plnění úkolů, k nasazení.

1.2 Mechanizované jednotky

Důvodem vzniku mechanizovaného vojska byla ochrana pěchoty, která byla zpravidla nasazována pro ochranu vlastních tankových jednotek, zejména k eliminaci protitankových zbraní. Tato pěchota byla zpravidla nasazována v bezprostřední blízkosti za svými tanky, které vedly první útok k prolomení obrany nepřítele. Po zkušenostech zejména v 2. světové válce se tyto jednotky vybavovaly bojovými vozidly pěchoty odolnými proti nepřátelské střelbě. Po tancích mývá mechanizovaná jednotka nejsilnější balistickou ochranu, pancéřování a to zejména k ochraně přesunu jednotek na bojiště, kde pěchota z vozidel sesedá (tzv. roje) a plní svůj úkol v rámci podpory ochrany tanků nebo ničení nepřítele v průběhu útoku. Dalším důvodem a potřebou ke vzniku podobných jednotek bylo zejména zrychlení pohybu po bojišti nebo při přesunech z týlu. Pouze pěší jednotky nedokázaly udržet rychlost útoku a často tak docházelo ke zpomalování postupu vojsk a celých operací.³

V současné době jsou mechanizované jednotky vybaveny obrněnými vozidly, ať už různými druhy obrněných transportérů (OT) nebo bojovými vozidly pěchoty (BVP). Mechanizované jednotky jsou schopné vést bojovou činnost samostatně nebo ve spolupráci s jednotkami jiného druhu vojsk a to v různých terénních podmínkách, za jakéhokoli počasí a v každé roční době. A to zejména díky faktu, že většina

² NATO. *Capability codes and capability statements*. Supreme Allied Commander - Europe, Belgium, 2011, s. A-91 – A-104. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser:NU0053.

³ RAŠKA, A. *Historický vývoj mechanizovaného a tankového vojska OS ČR*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Univerzita obrany, Fakulta ekonomiky a managementu. Vedoucí bakalářské práce: mjr. Ing. Pavel Fousek

mechanizovaných útvarů je vyzbrojena pásovou technikou, která jim umožňuje zdolávat i velmi těžký terén. Mechanizované jednotky jsou určeny k vedení pozemní, bojové činnosti palbou a pohybem. Vyznačují se velkou palebnou silou, manévrovatelností a odolností. Jsou schopny se rychle přesunovat ze stanovených prostorů, bránit dané prostory a vést odolnou, pružnou a aktivní obranu i rozhodný útok. Díky svým vysokým manévrovacím schopnostem a mohutné palbě představuje mechanizovaná pěchota všestranně použitelný druh pěchoty.⁴

Mechanizované jednotky bývají zpravidla nejpočetnější součástí pozemních sil (PS) armády, disponují „*velkou palebnou silou, mobilitou, značnou odolností proti působení zbraňových systémů nepřítele, schopností vést boj v každé roční a denní době a v každém terénu.*“⁵

1.3 Motorizované jednotky

Historicky se dá říct, že motorizované jednotky byly předchůdcem mechanizovaných vojsk. V prvopočátku, zejména v období 1. světové války, sloužila civilní vozidla jako prostředky pro přesun vojáků a zbraní, nebo byla využívána jako tažná zařízení pro těžší zbraně, vybavení a přesuny zásob. Ze strategického hlediska se díky zavádění motorizovaných jednotek, nebo alespoň ze začátku nákladních vozidel, do sestav pěších jednotek zvyšovala mobilita pěších celků včetně jejich zbraní a výbavy. Armády zainteresované do 1. světové války zjistily, že je výhodné vyvinout nákladní vojenská vozidla. Už v prvopočátku u vzniku motorizovaných jednotek se objevují výhody i nevýhody motorizovaného vojska, které v podstatě platí dodnes. Hlavní nevýhodou bylo a stále zůstává nedostatečná ochrana proti působení nepřítele (např. dělostřelecká palba, miny atd.). Dále pak potřeba velkého množství vozidel pro přepravu veškerých vojáků a jejich vybavení. To pochopitelně vyžadovalo velké finanční obnosy, které v té době byly potřeba více k výrobě tankových, námořních a leteckých jednotek. Oproti tomu výhodou byla a zůstává vyšší manévrovatelnost na

⁴ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, 2000, s. 84.

⁵ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Všeob-R-1 Polní řád PS AČR*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2002. s. 38, čl. 75.

bojišti, rychlost při přesouvání vojsk a nižší spotřeba pohonných hmot. Motorizované jednotky dosahovaly svých výhod zejména v 2. světové válce, kde se objevil nový druh vedení války tzv. Blitzkrieg (blesková válka), kdy bylo potřeba u jednotek dosáhnout především rychlosti. Po ukončení 2. světové války se kromě celosvětového zavádění mechanizovaného vojska, vyvíjelo i vojsko motorizované. Zejména vojska bývalého východního bloku si tento druh jednotek ponechala a dále vyvíjela a modernizovala, a to na základě zkušeností z války v Koreji. V současné době, po ukončení studené války, je motorizace pěchoty stále více populární. Motorizované jednotky jsou stále více žádané při nasazování vojsk v rámci zahraničních misí, kde dochází k bojům s povstalci v hůře přístupných oblastech, rozvozu humanitární pomoci, hlídkování ve svěřených prostorech odpovědnosti a boji proti terorismu.⁶

Soudobé motorizované jednotky pěchoty jsou vybaveny terénními nepancéřovanými nebo lehce pancéřovanými vozidly a nákladními vozidly. Jsou vysoce pohyblivé a schopné přesunu na velké vzdálenosti, dále jsou schopné působit samostatně nebo ve spolupráci s jednotkami jiného druhu vojska. Po sesednutí z vozidel je pěchota schopna vést boj v jakýchkoli terénních podmínkách, zejména v takových, v nichž nelze plně využít pohyblivosti a úderné síly mechanizované pěchoty (např. v horách a lesích). Protože motorizovaná pěchota nemá pancéřovou ochranu, je zranitelnější než mechanizovaná pěchota.⁷

Úrovně jednotek

Z pohledu dělení vojenských jednotek, máme v AČR lehce motorizované jednotky v síle praporů. Organizační struktura každého praporu je dělena na jednotlivé roty, čety a družstva (viz příloha A). Na druhou stranu seskupení více praporů tvoří brigádu nebo pluk (zde se jedná o plukovní systém, kdy seskupení pluků vytváří opět brigádu). Seskupení více brigád vytváří divizi a divize pak dál armádní sbor a armádní sbory armádu samotnou. V AČR náš výčet končí brigádami, které jsou v podřízenosti

⁶ UK ESSAYS. *Infantry battalions to mechanised infantry* [online]. © 2015 [cit. 2016-10-03]. Dostupné z: <https://www.ukessays.com/essays/history/infantry-battalions-to-mechanised-infantry-history-essay.php>

⁷ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, 2000, s. 92.

Velitelství PS. Velitelství PS je stínové velitelství divize, např. některé z větších zahraničních armád.

1.4 Příprava jednotek

Není-li jednotka jakéhokoliv typu nasazena k plnění svých povinností, v dnešní době zejména na zahraničních misích nebo jako podpora IZS při řešení nějaké z krizových situací, její každodenní náplní je výcvik neboli příprava. Takový výcvik může probíhat v dislokaci dané jednotky nebo v některém z vojenských prostorů, které jsou k tomu určeny. Může se jednat o různé účelové, komplexní a jiné vojenské cvičení, a to i se zahraničními partnery. Přípravu, provedení a hodnocení takového výcviku mají na starosti samotní velitelé jednotek. Ti se zpravidla opírají o různé druhy vojenských předpisů či publikací, ve kterých jsou osnovy pro daný druh vojska zakotveny. Vojenské předpisy a publikace se ve většině případů řídí samotným druhem vojska a jeho předurčením. Obyčejně je smyslem dané publikace přiblížit jednotlivým velitelům, kteří za vedení výcviku zodpovídají, možnosti vedení výcviku a poskytovat návody i instrukce pro správnou realizaci výcviku. Dalším důvodem je sjednocování výcviku u jednotek stejného typu napříč armádou a zvyšování kvality vycvičenosti jednotek.⁸

Za zpracování, revizi a novelizaci vojenských předpisů a publikací zodpovídá armádou určený výkonný prvek s oprávněním pro tuto činnost. V AČR je to Odbor doktrín se sídlem ve Vyškově (viz příloha H).⁹

⁸ VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-70-00-01 Programy základní přípravy*. 2. vyd. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku, 2008, s. 6.

⁹ ODBOR DOKTRÍN VeV-VA VYŠKOV. *Odbor doktrín* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-26]. Dostupné z: <http://doctrine.vavyskov.cz/index.html>

2 OBECNÉ ZÁSADY POUŽITÍ MECHANIZOVANÝCH A LEHCE MOTORIZOVANÝCH JEDNOTEK

V této kapitole si představíme mechanizované a motorizované jednotky a jejich všeobecné zásady použití. Mechanizované i motorizované jednotky spadají, dle členění vojsk PS do druhu bojových jednotek. Bojové jednotky obecně jsou schopné vést přímou bojovou činnost s protivníkem. Na rozdíl od dalších jednotek, kterými jsou jednotky bojové podpory a jednotky bojového zajištění. Jednotky bojové podpory slouží k přímé podpoře jednotek bojových, kdy je při boji podporují průzkumem, ženiijním zabezpečením, komunikačními systémy, palebnou podporou atd. Jednotky bojového zajištění pak dále provádějí logistické a technické zajištění bojových jednotek i jednotek bojové podpory, dále se starají o vybavení jednotek potřebným materiálem, jako je proviant, pohonné hmoty, zbraně a jejich servis atd.¹⁰

Bojové jednotky se obecně vyznačují vysokou pohyblivostí, vysokou palebnou silou určenou k ničení nepřítele a schopností nasazení v celé škále operačního působení. V současné době dosahují armády požadovaného efektu ke zvládnutí zadané operace vhodnou kombinací použití jednotek tankových, výsadkových, mechanizovaných a motorizovaných, v jiných státech pak dále jednotek obojživelných a námořních. Bojové jednotky ve státech NATO jsou připravovány zejména k zabezpečení obrany vlastních států a prostoru Severoatlantické aliance a k nasazení do mezinárodních operací, kde plní úkoly bojové i nebojové, jako např. humanitární. Jejich výcvik je přizpůsoben k plnění těchto úkolů. Dle svého předurčení jsou jednotlivé jednotky organizačně členěny a odpovídá i jejich výzbroj a technika.¹¹

¹⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 98. ISBN 978-80-7278-564-3.

¹¹ Tamtéž, s. 100.

2.1 Mechanizované jednotky

Mechanizovaný druh pěchoty je schopen díky svému výcviku, technice a zbraní provádět především agresivní pozemní taktické činnosti vedoucí k porážce nebo ničení nepřátelské síly. Při svém působení spoléhají především na svou palebnou sílu, balistickou ochranu a schopnost mobility a flexibility na bojišti. Mechanizované jednotky, jako nejtěžší druh jednotek po jednotkách tankových, jsou schopny provádět vysoce intenzivní válečné bojové činnosti a manévry s omezením v městských a horských prostředích a v džungli. Dále jsou pro svou vyšší balistickou ochranu schopny poskytnout v boji podporu pancéřovým silám (tankům). V boji se pak podílí i na ničení tankové síly nepřítele.¹² Současná mechanizovaná pěchota je vybavena bojovými vozidly, která jí poskytují vysokou pohyblivost, pancéřovou ochranu a umožňují vést boj samostatně nebo v součinnosti s jinými druhy vojsk v různých terénních podmínkách, za jakéhokoli počasí a v každé roční době. Díky svým vysokým manévrovacím schopnostem a mohutné palbě představuje mechanizovaná pěchota všestranně použitelný druh pěchoty.¹³

V AČR jsou dle platné vojenské legislativy mechanizované jednotky vnímány jako vojsko, které se „*vyznačuje velkou palebnou silou, mobilitou, značnou odolností proti působení účinků zbraňových systémů nepřítele, schopností vést boj v každé roční a denní době a v každém terénu. Může vést boj samostatně nebo v rámci společných, případně mnohonárodních operací.*“¹⁴ Dle „Bílé knihy o obraně“ může být mechanizovaná pěchota nasazena ve všech klimatických pásmech kromě polárních. Nepředpokládá se jejich využití při námořních výsadekových operacích.¹⁵

Mechanizované jednotky jsou určeny k vedení pozemních bojových činností, a to zejména palbou a pohybem. Jsou jednotkami hlavními a zpravidla spolu s tankovými jednotkami tvoří rozhodující a nejpočetnější složky PS. Vyznačují se

¹² NATO. *Capability codes and capability statements*. Supreme Allied Commander - Europe, Belgium, 2011, s. A-100 – A-103. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser:NU0053.

¹³ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, Praha, 2000, s. 84.

¹⁴ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Všeob Ř-1 Polní řád PS AČR*. Ministerstvo obrany ČR, Praha, 2002, s. 38.

¹⁵ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 45. ISBN 978-80-7278-564-3.

velkou palebnou silou, schopností manévru a odolností. Mohou se rychle přesunovat po bojišti, zaujímat stanovené prostory, bránit určené a zaujaté čáry v prostoru nebo přebírat zodpovědnost za přidělený prostor. Jejich předurčení v nejzákladnějších druzích taktiky, kterými jsou útok a obrana jsou schopny vést odolnou, pružnou a aktivní obranu i rozhodný útok. Mechanizované jednotky jsou organizovány zpravidla v divizích, brigádách, praporech, rotách, četách a družstvech a to buď v čistě mechanizovaných nebo v sestavách celků spolu s dalšími jednotkami jako např. motorizovanými či výsadkovými.

2.2 Lehce motorizované jednotky

Motorizovaná pěchota může obsahovat jednotky jak lehkého tak těžkého typu. Lehce motorizovaná pěchota je schopna provádět pozemní taktické činnosti jako podpora těžších jednotek, je schopna provádět rychlé přesuny a bojové manévry s omezením v palebné síle, pohyblivosti a vlastní ochraně.¹⁶

Předurčení lehce motorizovaných jednotek je eliminace nepřítele svou palebnou silou a rychlým manévrem. Vyznačují se vysokou pohotovostí, pohyblivostí a palebnou silou těžkých kulometů lafetovaných na lehce obrněných vozidlech. Dále jsou lehce motorizované jednotky schopny rychlých přesunů na různé vzdálenosti, plní úkoly mírových operací, úkoly zálohy hlavních sil, strážní úkoly a úkoly zabezpečení.¹⁷

Mezi slabé stránky lehce motorizovaných jednotek patří snížená průchodnost těžkým terénem lehce obrněnými vozidly, menší palebná síla a kapacita pro osádky (v závislosti na typu techniky). Silné stránky jsou pak rychlé přesuny, působnost za snížených viditelných podmínek a v noci (v závislosti na výzbroji), skrytí (v závislosti

¹⁶ NATO. *Capability codes and capability statements*. Supreme Allied Commander - Europe, Belgium, 2011, s. A-100 – A-103. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser:NU0053.

¹⁷ HRDINKA, J. *Příprava a možnosti použití pěší roty AČR v operacích společného bojového uskupení EU BG*. Brno, 2013. Diplomová práce. Univerzita obrany, Fakulta ekonomiky a managementu. Vedoucí diplomové práce: pplk. Ing. Jiří Černý, Ph.D.

na typu techniky), přehlednost o bojišti, efektivní průzkum a možnost utajenějšího zasazení podpůrných jednotek (např. týmu odstřelovačů).¹⁸

Terminologický slovník mechanizovaného vojska definuje lehce motorizované jednotky jako jednotky vybavené terénními lehce obrněnými vozidly, vysoce pohyblivé, schopné přesunů na velké vzdálenosti, které jsou schopné působit samostatně nebo v součinnosti s jinými druhy jednotek a které při sesedlé pěchotě jsou schopné vést boj v jakýchkoli terénních podmínkách, zejména v takových, v nichž nelze plně využít pohyblivosti a úderné síly mechanizované pěchoty (např. v horách a lesích). Dále uvádí, že lehce motorizovaná pěchota nemá dostatečnou pancéřovou ochranu, je zranitelnější než jednotky mechanizované.¹⁹

*Jednotky a uskupení lehkého typu v historii vojenství měly, mají a pravděpodobně budou mít své nezastupitelné místo. Disponují řadou výhod na úkor jiných atributů. Právě v tom spočívá mistrovství použití právě potřebných prostředků dle aktuální situace, kdy jednou budou použity tanky, podruhé letectvo a jindy lehké jednotky.*²⁰

V AČR byly lehce motorizované jednotky zpočátku vytvořeny ke splnění závazků v zahraničních mírových a humanitárních operacích.²¹ Jejich využitelnost je dnes především plnění úkolů v sestavě různých úkolových uskupení, např. brigádní úkolové uskupení na bázi 4. brigády rychlého nasazení. Dále v sestavě mechanizované brigády pro své specifické vlastnosti. Další úkoly příslušné zejména lehce motorizovaným jednotkám je nasazení v rámci IZS k záchranným a likvidačním pracím, posílení dekontaminačních míst, výstavby humanitárních základen nebo materiálních základen humanitární pomoci nebo posílení PČR (viz příloha G).²²

¹⁸ ZAHRADNÍČEK, P. *Vojenské rozhledy, číslo 2/2014 – Možné perspektivy rozvoje bojových jednotek lehkého typu*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2014, s. 110. ISSN 1210-3292.

¹⁹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, 2000, s. 92.

²⁰ ZAHRADNÍČEK, P. *Vojenské rozhledy, číslo 2/2014 – Možné perspektivy rozvoje bojových jednotek lehkého typu*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2014, s. 115. ISSN 1210-3292.

²¹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 100. ISBN 978-80-7278-564-3.

²² ZAHRADNÍČEK, P. *Vojenské rozhledy, číslo 2/2014 – Možné perspektivy rozvoje bojových jednotek lehkého typu*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2014, s. 110-111. ISSN 1210-3292.

2.3 Základní rozdíly mezi mechanizovanými a motorizovanými jednotkami

Pro tuto práci je důležité, tímto dílčím shrnutím, vymezit nejzákladnější rozdíly mezi mechanizovanými a motorizovanými jednotkami. Od těchto, ale nejen těchto, skutečností se odvíjí samotný výcvik jednotek, ale potažmo i programy výcviku mechanizovaných a motorizovaných jednotek.

Snad největší rozdíl spatřuji v samotné technice, kterou tyto jednotky využívají. Pravdou je, že ve světě máme celou škálu motorizovaných a mechanizovaných jednotek. Některé s přívlastkem lehká nebo těžká. V principu zůstává fakt, že mechanizované jednotky mají odolnější vozidla. Jsou většinou silně pancéřované a jejich předurčení bylo a je vždy jako podpora hlavních sil, tudíž jednotek tankových. Popřípadě připadá role hlavních sil jim samým. Mechanizované jednotky jsou vybaveny těžkými zbraněmi, zejména kulometry všech těžkých ráží nebo granátometry, a jejich balistická odolnost je v reálné válce pasuje do předních linií v boji s nepřítelem. Kdežto motorizované jednotky disponují taktéž těžšími zbraněmi, jako jsou kulometry a automatické granátometry, ale jejich balistická odolnost není dostačující pro parametry mechanizovaného vojska. Motorizované jednotky působí v boji oddělením pěchoty od svých vozidel. Sesednutý prvek plní úkol na bojišti a je podporován na delší vzdálenost zbraněmi ze svých vozidel. Mechanizované jednotky jsou předurčeny především k sesedání z vozidel v přímém dotyku s nepřítelem, když už probíhá jeho ničení. V případě klasického útoku není tedy vhodné, aby úkol mechanizovaných jednotek přebírali jednotky motorizované. Jejich životnost na bojišti by byla razantně kratší. To ovšem neznamena, že motorizované jednotky nemají svou úlohu při vedení útoku. Motorizovaným jednotkám bývají zpravidla svěřeny úkoly dočišťovací, pronásledovací, nebo útočné v těžko přístupném terénu.

Vozidla motorizovaných jednotek jsou nejen rychlejší ale i menší, tudíž jako další rozdíl můžeme stanovit jistou míru skrytí vozidel, je-li to v dané operaci potřeba. Dále mají, stejně jako v dnešní době i další druhy vozidel, nemalou možnost pozorování. Zejména díky svým kamerovým systémům spjatých s vozidlem nebo s jeho zbraní nebo zbraňovou stanicí.

Jelikož je většina motorizovaných jednotek armád světa na kolových podvozcích, hodí se tyto jednotky pro oblasti zastavěného prostoru, kde je většinou rozvinutější silniční infrastruktura. Na rozdíl do mechanizovaných jednotek, které ke svému předurčení potřebují podvozky pásové. Vzhledem k tomuto faktu je bližší motorizovaným jednotkám plnit úkoly charakteru eskort důležitých osob, doprovodů logistických konvojů a v neposlední řadě i rozvoz humanitární pomoci v rámci soudobých zahraničních mírových operací.

Spotřeba pohonných hmot je také důležitý faktorem k odlišení těchto dvou druhů jednotek. Motorizované jednotky dosahují až jedné třetiny spotřeby jednotek mechanizovaných.

Z pohledu současnosti je důležité zaměřit se na aktuální bojiště, neboli na aktuální zahraniční operace NATO, ve kterých participuje většina států Severoatlantické aliance. Jedná se o hybridní druh války, přesněji řečeno o asymetrické bojiště. Severoatlantická aliance vytvořila pro tyto operace strategii protipovstaleckého boje s názvem COIN.²³ Jedná se o strategii, kdy se spojenecká vojska snaží potlačit protipovstalecký boj všemi dostupnými cestami, mezi které patří podpora místní vlády a naklonění si místního obyvatelstva. Práce s obyvatelstvem patří k těm citlivějším vojenským záležitostem a je zde třeba přesvědčit obyvatelstvo vlády, která je podporována o potřebě zásahu zahraničních armád a jejich správnému počínání si v zemi. Tudiž i správnému nasazení sil a prostředků pro danou operaci. V konfliktech posledních let jsou právě z těchto důvodů používány spíše motorizované jednotky než mechanizované. Tyto jednotky se dále v součinnosti s COIN řídí také tzv. ROE, což jsou pravidla použití síly v operaci. Jedná se o souhrn pravidel k řešení konfliktů v zemi a postupů a oprávnění spojeneckých jednotek v zemi. Strategie COIN byla použita ve většině operací NATO vedených proti povstaleckému způsobu boje. Z posledních let připomeňme alespoň konflikt v Iráku a Afghánistánu.²⁴

²³ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Pub-31-00-01 Protipovstalecký boj*. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA, 2010, s. 3.

²⁴ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-24 Counterinsurgency*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. s. 1-28. Marine Corps PCN: 143 000124 00.

2.4 Rozpory v určování jednotek

V některých armádách NATO můžeme narazit na jednotky pouze mechanizované, dále jsou to jednotky také mechanizované, ale mají ve svých organizačních strukturách zařazeny motorizované, lehce motorizované a další jednotky a nakonec lze narazit i na jednotky, které jsou jak mechanizované tak lehce motorizované, ale jejich organizační struktura se nijak neprolíná, působí odděleně.

V americké armádě narazíme na jednotky mechanizované a motorizované zvlášť, které se zabývají svým výcvikem odděleně a v případě potřeby se slučují do vyšších celků, jejichž organizační struktura se pak přizpůsobuje ke splnění zadaného úkolu, operace, mise. Tyto jednotky se označují jako „combat teams“.²⁵ V AČR se zase objevuje druhý případ, kdy máme dvě bojové brigády mechanizovaného typu, ale tyto brigády mají kromě mechanizovaných praporů, které tvoří jejich základ i další prapory jako jsou výsadkový prapor, nebo prapor lehce motorizovaný. V současné době se po vzoru americké armády zpravidla ke splnění úkolu při nasazení vytvářejí vyšší celky, kde se druhy jednotek mísí a vzájemně podporují. Jelikož se tento proces vyvíjí a v armádách NATO dochází k různým transformacím a reorganizacím, existuje několik případů, kdy jednotky armád NATO bývají špatně označeny, tedy alespoň podle nejvyššího předpisu v NATO s názvem „BI-SC agreed capability codes and capability statements“. Jako příklad bych přiblížil situaci v AČR, kdy 43. výsadkový prapor (zařazen do organizační struktury 4. brn) se prvních 15 let od svého založení jmenoval 43. mechanizovaný výsadkový prapor, což je vzhledem danému předpisu NATO naprosto rozporuplné, neboť se jedná o odlišné druhy pěchoty. Jako další příklad bych uvedl opět situaci 4. brn, kdy její mechanizované prapory nedosahují svými schopnostmi, dle výše zmíněného předpisu, schopností mechanizovaného vojska, ale spíše těžce motorizovaného.²⁶ Bohužel i česká armádní legislativa tyto jednotky zařazuje nesprávně a nerozděluje prapory na mechanizované prapory těžkého typu, vyzbrojené bojovými vozidly pěchoty, které jsou na pásových podvozcích s vysokou balistickou ochranou, a mechanizované prapory lehkého typu vyzbrojeny kolovými

²⁵ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-90.6 Brigade combat team*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2010. s. 8. PIN: 083395-000.

²⁶ NATO. *Capability codes and capability statements*. Supreme Allied Commander - Europe, Belgium, 2011, s. A-99 – A-101. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser:NU0053.

transportéry, které jsou na kolových podvozcích s nižší balistickou ochranou.²⁷ V tomto případě se jedná o problém spočívající v tom, že česká armádní legislativa dodnes nezareagovala na přezbrojení části armády na kolové motorizované prostředky.

²⁷ GENERÁLNÍ ŠTÁB AČR. *Vševojsk-1-3 Bojový Předpis PS AČR – prapor*. Praha: Generální štáb AČR, 2003. s. 4.

3 LEGISLATIVA ODBORNÉ PŘÍPRAVY

V kapitole věnující se legislativě odborné přípravy se zaměřím na Programy přípravy jednotek a další vojenské publikace v AČR. Dále představím zahraniční způsoby řešení této problematiky. Veškerá publikační činnost v armádách NATO se řídí tzv. Standardizací NATO (viz příloha I). Závěrem naznačím potřebu vzniku programů přípravy pro lehce motorizované jednotky v AČR.

3.1 Programy přípravy jednotek AČR

Programy přípravy jednotek jsou vnitřními vojenskými předpisy AČR, jsou určeny k plánování, řízení a hodnocení přípravy jednotek AČR. Tyto vojenské předpisy, programy přípravy jednotek jsou označovány jako Prog-1-3 a příslušné písmeno, které označuje druh vojska, pro které je tento předpis určen. Např. Prog-1-3/„M“ Programy přípravy mechanizovaných jednotek, Prog-1-3/„T“ Programy přípravy tankových jednotek nebo Prog-1-3/„Log“ Programy přípravy jednotek logistiky.

V úvodu Programů příprav jednotek jsou všeobecně stanoveny cíle přípravy a pojednání o organizaci, plánování, provádění a hodnocení přípravy.

Cílem přípravy jednotek je dosažení plné připravenosti k operačnímu nasazení nebo bojovému použití podle předurčení jednotky. Cílem přípravy je v jednotce dosáhnout potřebné sladění ve všech činnostech vojáků při plnění zadaného úkolů, naučit se způsobům vedení bojové činnosti a dovednému využívání zbraní a bojové techniky, zdokonalit velitelský sbor jednotek v organizaci, přípravě a řízení boje, formovat morální, bojové, psychické a fyzické kvality, vojenskou kázeň a zodpovědnost při plnění úkolu u všech příslušníků jednotky.

Organizace je chápána jako postupné řízení výcviku jednotlivců, družstev, čet a rot a poté provádění výcviku ke sladění jednotek ve vyšších celcích jako je v rámci praporu, který v AČR spadá vždy do jednoho druhu vojska, a dále pak sladění na úrovni brigády. Zde se už potkávají různé druhy jednotek. Dále se pak výcvik může odehrávat i ve vyšších celcích zahraničních partnerů.

Plánování výcviku probíhá na stupni prapor a rota. Na stupni prapor se zpracovávají dokumenty Plán činnosti na rok a Záměr plnění úkolů ve čtvrtletí. Na stupni rota se zpracovává Rozvrh zaměstnání. Všechny tyto dokumenty vychází z tematiky Programů příprav jednotek.

Provádění přípravy se rozumí stanovení konkrétních učebních cílů pro jednotky, které se provádí připravenými veliteli a zabezpečenou technikou a materiálem. Výcviku předchází metodická příprava velitelského sboru. Provádění výcviku, přípravy se zaměřuje na rozšiřování a prohlubování znalostí a dovedností jednotky.

Hodnocení výcviku je hodnocení stavu připravenosti jednotek v jednotlivých etapách výcviku a vedení přehledu, který slouží pro plánování výcviku dalšího. Hodnocení v daných tematikách provádí zpravidla velitel, který daný výcvik vede, např. velitel roty vede a hodnotí výcvik svých čet atd. Hodnocení je vyjádřeno slovně či písemně a je mu přiřazena známka takto: výtečně – 1, dobře – 2, vyhovující – 3 a nevyhovující – 4.

Stěžejním obsahem Programů příprav jednotek je výčet témat v jednotlivých přípravách, kterými by se měla daná jednotka ve výcviku zabývat, aby dosáhla kompatibility a interoperability s OS členských států NATO. Jednotlivá témata jsou zde doplněna o doporučený obsah výcviku, tedy navádí uživatele, jakými otázkami by se měli při procvičování vybraného tématu zabývat. Konečně jsou pak jednotlivá témata opatřena doporučenou literaturou. U všech druhů jednotek je v jejich Programech příprav veškerá tematika rozdělena do dvou základních částí. První část, zpravidla pro celou škálu jednotek AČR, je stejná nebo alespoň velmi podobná a jmenuje se Vševojsková příprava. Druhá část je postavena z témat, které již profilují jednotku podle svého předurčení, a nazývá se Odborná příprava. Právě analýzou a komparací Odborné přípravy se bude tato práce zabývat ve své praktické části.²⁸

Programy přípravy jednotek jsou tedy děleny podle druhu vojska a podle jeho předurčení. Po zavedení lehce motorizovaných jednotek do AČR nebyly stanoveny žádné nové Programy přípravy jednotek pro lehce motorizované jednotky. Lehce motorizované jednotky se řídí předpisem pro jednotky mechanizované tedy Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek, které nahradily zastaralý předpis

²⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005.

Vševojsk-7-2. Prog-1-3/M se pravděpodobně zdá být našemu armádnímu vedení dostačující i pro lehce motorizované jednotky, neboť nikdy nebylo požádáno o zpracování a zavedení programů přípravy pro, u nás nově zavedený druh vojska, lehce motorizované jednotky. Ve své podstatě druhy odborných příprav pro mechanizované i lehce motorizované jednotky budou velmi podobné, lišit se ale musí v nekompletnosti využití lehké pěchoty nebo nesprávně doporučeném obsahu, který odpovídá jednotkám mechanizovaným nikoliv lehce motorizovaným.²⁹

V neposlední řadě je třeba uvést, že Prog-1-3/M byl zpracován a zaveden v roce 2005. Od této doby prošlo mezinárodní bezpečnostní prostředí řadou změn³⁰ a programy příprav jednotek by na tyto skutečnosti měly reagovat.

3.1.1 Vojenské publikace v AČR a stálé operační postupy

Jelikož Programy příprav jednotek v AČR jsou výčtem tématiky v jednotlivých druzích příprav doplněné o doporučený obsah a literaturu vytváří Odbor doktrín vojenské publikace k praktickému řešení otázek výcviku. Vojenských publikací v AČR je celá řada. Vojenské publikace přinášejí nejnovější poznatky vojenské vědy a provádí analýzu zkušeností z různých oblastí činnosti AČR a ostatních moderních armád. Tyto poznatky obohacené o zkušenosti a doporučení ze spojeneckých publikací směřují pak k jednotkám AČR.³¹

Kromě vojenských publikací se v praxi pro výcvik používají i různé druhy příruček. Tyto příručky vydává opět Odbor doktrín ve Vyškově. Dále se pak můžeme setkat i s příručkami, které si jednotky zpracovávají samy. Tyto příručky v základu vycházejí z oficiálních publikací, jako jsou vojenské předpisy či vojenské publikace. Jednotkám ale jejich vlastní zpracování problematiky při plnění nějakého úkolu pomáhá

²⁹ ZIGO, Š. *ústní sdělení* (o.z. centra doktrín VeV – VA, sídl. Víta Nejedlého, Vyškov) dne 23. listopadu 2016.

³⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 96. ISBN 978-80-7278-564-3.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Obranná strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015, s. 8. ISBN 978-80-7441-005-5.

³¹ VELITELSTVÍ VÝCVIKU – VOJENSKÁ AKADEMIE. *Doktrinální soustava AČR*. Vyškov: Odbor doktrín, 2007, s. 4.

při praxi. Jinými slovy jsou to sepsaná pravidla postupů při zvládnání různých situací, které je při výcviku i nasazení potkávají. Tento soupis pravidel se nazývá SOP (stálé operační postupy). Systém SOP je řízen nadřízeným a vychází ze Standardizace NATO (viz příloha I).

3.2 Přípravy jednotek cizích armád

Legislativa odborné přípravy jednotek v zahraničí by se dala rozdělit do dvou skupin. První skupinou jsou armády západních států NATO, kde je složitější systém vojenských předpisů než v AČR, ale tento fakt přikládám především velikosti těchto armád a širšímu spektru jejich působností. USA jako zástupce západních armád a jako vůdčí vojenský představitel NATO má asi nejpropracovanější systém vojenských předpisů. Druhou skupinou jsou ostatní a zpravidla mladší armády členských států NATO, mezi které patří obdobně jako ČR i další státy bývalého východního bloku (Polsko, Slovensko).

V americké armádě, tedy US Army jsou nejvyšším stupněm armádních předpisů Armádní doktríny (AD), na které navazují jejich publikace (ADP) a k nim stínově zpracované polní manuály (FM). ADP jsou doktrinální publikace vedené v obecné a teoretické rovině, na rozdíl od FM, kde jsou zveřejněny praktické postupy. Tyto FM budou pro tuto práci stěžejní, neboť jsou v nich detailně vylíčeny postupy při jednotlivých odborných přípravách, výcviku. V US Army mají jednotky stanoveny stejně jako v našich programech seznam tématiky, kterými se mají při výcviku zabývat. Tyto seznamy tzv. „task lists“ nejsou ale veřejnosti dostupné. FM jsou běžně dostupné, a to i na internetu. Lze tedy při jejich studiu snadno odvodit, čím se daná jednotka při výcviku zabývá.

FM je celá řada polních manuálů obsahující podrobné informace, návody a postupy pro jednotlivé druhy výcviku. V posledních letech používá US Army stále více distribuci FM v elektronické podobě. To zejména z důvodu časté aktualizace FM. Dalo by se tedy říci, že samotné FM jsou živými dokumenty. Díky této skutečnosti

přizpůsobuje svůj výcvik daná jednotka vždy nejaktuálnějšími postupům.³² Ve většině států NATO se, stejně jako u nás, objevuje i celá řada příruček různého původu, které slouží pro zvládnání praktických částí výcviku jednotky. Jako nejznámější bych uvedl Ranger handbook, který slouží jako příručka pro absolventy jednoho z nejnáročnějších kurzů v NATO, kterým je kurz Ranger.

V nezápadních armádách je systém programů výcviku obdobný jako v AČR, kdy jednotky využívají předpisů se zveřejněnou tematikou v jednotlivých druzích příprav.

3.3 Lehce motorizované jednotky a Programy přípravy

Lehce motorizované jednotky, byť se svým předurčením mohou zdát stejné jako jednotky mechanizované, jsou samostatným druhem vojska a jako takovým jim chybí předpis v AČR pro přesné vyspecifikování jejich činnosti v přípravě. Zahraniční publikace, zejména US Army rozlišují mezi jednotkami mechanizovanými (vybavené pásovými vozidly) a jednotkami motorizovanými (vybavenými kolovou technikou). Publikace AČR většinou zmiňují jen mechanizované jednotky a nereflktují rozdíly v taktice jednotek vybavených odlišnou technikou.³³ V současné době je třeba reflektovat, jak se mění bojiště ve světě, a přizpůsobovat jednotky ke zvládnutí nově vyvíjejících se trendů. Jako jedním z kroků ke zlepšení stavu je třeba modernizovat programy přípravy jednotek a zavést nový pro lehce motorizované jednotky AČR.³⁴

³² ZIGO, Š. *ústní sdělení* (o.z. centra doktrín VeV – VA, sídl. Víta Nejedlého, Vyškov) dne 23. listopadu 2016.

³³ ZETOCHA, K. *Vojenské rozhledy, číslo 3/2015 - Jak se připravit na boj v zastavěném prostoru?* Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2015, s. 174. ISSN 1210-3292.

³⁴ FLASAR, Z. *Vojenské rozhledy, číslo 3/2016 - Použití kolových a pásových bojových vozidel v operacích.* Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2015, s. 100. ISSN 1210-3292.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA A KOMPARACE VÝCVIKOVÝCH PŘEDPISŮ AČR A US ARMY

V praktické části této bakalářské práce jsem se rozhodl, při porovnávání výcvikových dokumentů, řídit postupně podle jednotlivých příprav a témat českého předpisu Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek. Tedy předpisem stěžejním pro tuto práci.

Analýza a komparace tohoto předpisu se svými americkými protějšky se bude týkat Bojových drilů, Taktické a Střelecké přípravy

4.1 Bojové drily

*„Cílem je připravit příslušníky jednotky formou drilů na plnění přesně specifikovaných úkonů, které vojáci a jednotky provádějí bez velení nebo s minimálním velením při plnění bojových úkolů tak, aby jednotlivec nebo jednotka přežili a rychle splnili úkol.“*³⁵ Prog-1-3/M rozděluje bojové drily do čtyř témat.

T-1 Bojové drily při napadení. V doporučeném obsahu pro toto téma se Prog-1-3/M zabývá pouze reakcí jednotky na dělostřelecký přepad (činnost jednotky na kterou je vedena dělostřelecká palba, neboli nepřímá palba), reakcí jednotky na odstřelovače (činnost jednotky, která při plnění svého úkolu narazí v prostoru na nepřátelského odstřelovače) a reakcí jednotky na napadení nízko letícím cílem (činnost jednotky při ničení nízko letícího cíle pohybuje se střemhlav a příčně). Prog-1-3/M se u tohoto tématu odkazuje na „Pomůcku pro jednotlivce, velitele družstva a velitele čety“ vydanou u 43. výsadkového praporu v Chrudimi v roce 2003.³⁶ Tedy na publikaci, která

³⁵ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 51.

³⁶ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 51.

je známá především tím, že vycházela ze zkušeností chrudimských výsadkářů ze zahraničních stáží a cvičení. Chrudimská příručka je jedním z prvních dokumentů, který zaváděl zahraniční postupy do výcviku naší armády. V americké armádě se pak můžeme setkat i s dalšími drily, které bych zařadil do této skupiny. Jedná se zejména o drily používané při nálezu improvizovaného výbušného zařízení (tzv. IED – improvised explosive device)³⁷. Armády NATO se s takovýmto druhem napadení setkávají zejména v zahraničních operacích (Irák, Afghánistán).

T-2 Bojové drily při kontaktu s protivníkem. V druhém tématu bojových drilů se Prog-1-3/M zabývá reakcí jednotky na kontakt s protivníkem. Doporučuje, ve výcviku tohoto tématu, zabývat se drilem útoku jednotky, rozvázání kontaktu s protivníkem (ústup) a reakce na léčku nepřítele. Prog-1-3/M se opět odkazuje na Chrudimskou příručku. V armádě USA se setkáme s mnohem lépe specifikovanou činností jednotlivých drilů, kdy mezi útočné drily patří reakce na slabého nepřítele, útok družstva, dobytí nepřátelského postavení, vstup do budovy, vstup do místnosti a její čištění, vstup do nepřátelského okopu a jeho čištění.³⁸ Dril reakce na léčku je na rozdíl od našeho předpisu v americké armádě rozdělen do dvou částí, a to na reakci na léčku blízkou a vzdálenou.³⁹

T-3 Bojové drily při překonávání nebezpečných prostorů. Ve třetím tématu se Prog-1-3/M zabývá překonáváním nebezpečných prostorů. Zde se jedná o činnost při ohrožení minovým polem. V americké literatuře se s tímto drilem setkáváme také.⁴⁰ Dá se tedy konstatovat, že zde není žádný rozpor a obě dvě strany stanovují jeden dril pro činnost při ohrožení v minovém nebezpečí

T-4 Bojové drily při použití prostředků individuální ochrany. Ve čtvrtém a závěrečném tématu bojových drilů se Prog-1-3/M zabývá bojovými drily při použití prostředků individuální ochrany. Jedná se zde o reakci na chemické napadení. V americké armádě se mezi bojovými drily také setkáváme s jednotným drilem pro tuto

³⁷ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 4-01.45 Tactical Convoy Ops*. US Army Training and Doctrine Command, 2005, s. III-16. PIN: 082308-000.

³⁸ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 7-8 Infantry rifle platoon and squad*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2001, s. 4-8 – 4-27. PIN: 069817-001.

³⁹ US ARMY. *SH 21-76 Ranger handbook*. US Army Infantry school, 2006, s. 6-6.

⁴⁰ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 20-32 Mine/Countermine operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2004, s. F-13. PCN 32002016000.

činnost.⁴¹ Samotná činnost je v zásadě stejná, liší se pouze rozdílností prostředků individuální ochrany.

Další bojové drily, které lze nalézt v amerických předpisech a o kterých není v českém Prog-1-3/M zmínka jsou: sesednutí z vozidla, odsun zraněného z vozidla, vlastní zajištění během jakékoliv zastávky jednotky (jedná se pokrytí tzv. kruhové obrany, dril spočívá v tom, že za jakékoliv situace, tedy i při zastávce jednotky mají jednotliví příslušníci jednotky rozdělené sektory k pozorování a to vždy v celém prostoru kolem nich – 360°), zaujmutí shromaždiště (zaujmutím shromaždiště se rozumí postup při zaujmutí místa jednotkou, ve kterém jednotka provádí odpočinek, čištění zbraní, přípravu na plnění dalšího úkolu atd.), překonávání komunikací (zde se jedná o postup pro skryté překonání komunikace pěší jednotkou), překonání otevřeného prostoru (postup při překonání otevřeného prostoru, který jednotka nemůže obejít) a dále třeba kontrola prostoru kolem vozidla při sesednutí s cílem eliminovat hrozbu IED, která se provádí zpravidla v prostoru do 5 a 25 m od vozidla (tzn. kontrola 5-25).⁴²

4.1.1 Dílčí závěr

Problematika bojových drilů může být velmi diskutabilní, neboť se na ní dá nahlížet z více úhlů pohledu. Pohledem českého předpisu Prog-1-3/M, který tuto přípravu řadí do Vševojskové přípravy (tedy do přípravy pro veškeré druhy vojsk) může být v rámci Vševojskové přípravy dostačující, nicméně u bojových jednotek chybí kvalitnější zpracování problematiky bojových drilů v Odborné přípravě těchto jednotek. V armádě USA zase nenajdeme předpis obsahující veškerou tematiku bojových drilů určených pro ten a ten druh vojska. Je ale nutné konstatovat, že čtenář popř. velitel jednotky, při hlubším studiu amerických předpisů, dostane podrobnější přehled činností, které se dají zvládnout drilem a to včetně jejich podrobného obsahu. Dalším úhlem pohledu je potřebnost drilu samotného, kde se některé příručky, předpisy mohou rozcházet. V praxi je možné se setkat ještě s celou další řadou různých drilů, které si

⁴¹ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *ARTEP 7-1-DRILL Warrior battle drills*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006, s. 2-15. PIN: 083368-000.

⁴² Tamtéž, s. II.

třeba některé druhy vojsk či samostatné jednotky vytváří sami, pro usnadnění jejich práce a to na základě jejich zkušeností a vkládají je do svých SOP.

4.2 Taktická příprava

Taktická příprava je nejrozsáhlejší přípravou všech bojových jednotek. Taktická příprava je základem polního výcviku.

„Cílem přípravy je sladit činnost osádek vozidel, družstev čet a rot pro vedení taktických činností za přesunu a v boji. Prohloubit a upevnit návyky a dovednosti velitelů jednotlivých stupňů v přípravě a řízení boje v různých podmínkách ve dne i v noci. Zdokonalit je v přípravě a v řízení činnosti podřízených jednotek při plnění bojových úkolů s cílem dosažení připravenosti k plnění úkolů dle předurčení.“⁴³

Prog-1-3/M rozděluje taktickou přípravu do témat postupně podle velikosti cvičící jednotky. V prvních tématech se dotýká výcviku družstev dále čet, rot a nakonec i přípravy jednotek ve vyšších celcích jako je prapor či brigáda a BÚU.

T-1 Příprava bojového vozidla k boji. Americké předpisy blíže nespecifikují samotnou přípravu bojového vozidla k boji. Tuto přípravu mají jednotky stanovenou ve svých SOP. Předpisy pouze stanovují, že se v rámci přípravy na boj provádí kontrola a inspekce připravenosti vozidel (tzv. PCC – pre-comabat check a PCI – pre-combat inspection).⁴⁴ Český předpis Prog-1-3/M rozepisuje podrobněji konkrétní činnost pro správnou přípravu vozidla ovšem v obecných rysech jako jsou příprava zbraňových systémů, uložení výstroje a výzbroje a kontrola doplnění munice a pohonných hmot.⁴⁵ Samotný význam tohoto tématu, který je nebo může být u některých jednotek chápán a cvičen formou drilu, je usnadnění osádkám při vedení bojové činnosti, sesedání a nasedání na vozidla a dostupnost veškerého vybavení při plnění bojového úkolu.

⁴³ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 53.

⁴⁴ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 5-0 The Operations process*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2010. s. 4-9. PIN: 082115-000.

⁴⁵ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 55.

T-2 Pátrací družstvo za přesunu. Rozdílem v obsahu tohoto tématu mezi českou a americkou odbornou literaturou je příprava na pátrací činnost, která je doporučena předpisem Prog-1-3/M. Nedostatečné v Prog-1-3/M jsou odkazy na předpisy Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5, ve kterých se téma pátracího družstva drží opět v obecných rysech. Konkrétní činnost a doporučení ke zvládnutí pátrací činnosti příslušníků jednotek, kteří jsou nebo mohou být vyčleněni do pátrací skupiny či družstva, jsou uvedeny v americké příručce pro kurz „Ranger“.⁴⁶ Pátrací družstvo tvoří vybraní příslušníci dané jednotky, kteří postupují při přesunu jednotky v čele sestavy, nebo až na dohled od čela jednotky, jejichž úkolem je informovat velitele o kontaktu s nepřítelem, terénní situaci, nástrahách apod.

Obrana stejně jako útok a přesun jsou nejzákladnější taktické činnosti každé bojové jednotky, tudíž jsou v obou armádách postupy při vedení výcviku zpracovány velmi podrobně. Postupy při provádění výcviků v obraně jsou v obou dvou srovnávaných armádách děleny na výcvik družstva, čety, roty atd. V této podkapitole se budu zabývat otázkou obrany obecně bez ohledu na velikost jednotky. V Prog-1-3/M jsou témata obrany dělena na T-3 Družstvo v obraně mimo dotyk s protivníkem, T-21 Četa v obraně a T-35 Rota v obraně.⁴⁷ V americké armádě můžeme najít předpis FM 3-90-1 Offense and defense – volume 1, který se zabývá vedením obrany obecně a dále pak v celé řadě předpisů určených pro různé druhy vojsk.⁴⁸ Prvním nedostatkem u Prog-1-3/M je blíže nespecifikovaná činnost v obraně pro lehce motorizovaný druh vojska. Předpis je zaměřen na mechanizované jednotky. Úkoly v obraně jsou pro oba typy jednotek podobné až stejné, ale to se jedná o úkoly typu: zaumutí, budování a maskování palebných stanovišť vojáků a vozidel, příprava prvků pro vedení palby za snížené viditelnosti, zpracování přidružené dokumentace (palebné náčrty) nebo hlášení o spotřebě střeliva a výsledcích boje. Přejdeme-li ale dál, zjistíme, že předpis úkoluje mechanizované jednotky k ničení tanků, bojových vozidel a živé síly protivníka, což v případě použití lehce motorizovaných jednotek je nereálné. Stejně tak je omezeno manévrování v obraně bude-li lehce motorizovaná jednotka stát proti tankovým či

⁴⁶ US ARMY. *SH 21-76 Ranger handbook*. US Army Infantry school, 2006, s. 5-4.

⁴⁷ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 56, 67 a 76.

⁴⁸ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 7-8 Infantry rifle platoon and squad*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2001, s. 8-1 – 8-50. PIN: 069817-001.

mechanizovaným jednotkám.⁴⁹ Dalším rozdílem mezi výcvikovými předpisy obou zemí je fakt, že u Prog-1-3/M se v doporučeném obsahu můžeme setkat s rozdělením vedení obranných činností v zastavěném prostoru nebo v lese. V americké armádě je pro každé specifické prostředí k dostání samostatný předpis pro vedení bojové činnosti. Americká armáda rozeznává specifická bojiště takto: moře, zastavěná oblast⁵⁰, džungle⁵¹, hory⁵² a poušť⁵³.

Útok stejně jako obrana patří k nezákladnějším druhům bojových činností bojových jednotek. Rozdíly mezi americkou a českou stranou v oblasti přípravy jednotek jsou principiálně stejné jako v předchozí podkapitole. Prog-1-3/M rozeznává tato útočná témata: T-4 Družstvo za útoku z přímého dotyku s protivníkem, T-22 Četa za útoku a T-36 Rota za útoku. Opět zde dochází i k rozdílům ve specifických prostředích, kdy Prog-1-3/M rozlišuje v doporučeném obsahu pouze boj v lese a v zastavěné oblasti.

Pozorování a průzkum. Prog-1-3/M uvádí jako další T-5 Družstvo jako pozorovací skupina, ke kterému jsem si dovolil připojit i T-11 Družstvo jako průzkumná skupina a T-24 Četa jako průzkumná skupina, protože se jedná o okrajová výcviková témata klasických bojových jednotek. Pozorování i průzkum je hlavní náplní průzkumných jednotek, nikoliv lehce motorizovaných či mechanizovaných. Každopádně jsou v programech příprav jednotek pro klasické bojové jednotky zavedeny oprávněně, neboť příslušníci těchto jednotek mohou v případě potřeby plnit i pozorovací a průzkumné úkoly. Nedostatkem Prog-1-3/M je, že opět odkazuje na obecně pojaté předpisy Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5⁵⁴, při jejichž studiu čtenář získává jen obecnou představu v teoretických rysech nikoliv praktické rady či návody jak vhodně zahájit a vést výcvik v problematice pozorování a průzkumu. Pro potřeby lehce

⁴⁹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 56, 67 a 76.

⁵⁰ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-06 Urban operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. PIN: 080805-000.

⁵¹ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 90-5 Jungle operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1982. PIN: 051485-000.

⁵² ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-97.6 Mountain operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2000. PIN: 078695-000.

⁵³ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 90-3 Desert operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1993. PIN: 071443-000.

⁵⁴ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 57 a 60.

motorizovaných i jiných jednotek je velmi vhodná např. americká příručka pro kurz „Ranger“, ve které jsou přiblíženy metody provádění průzkumu a pozorování včetně zpracování potřebných schémat pozorování.⁵⁵

T-6 Družstvo jako polní stráž. Obdobně jako u předcházející podkapitoly odkazuje Prog-1-3/M na ne zcela vhodnou literaturu. V předpisech Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5 se setkáme pouze s vymezením pojmů a obecným přístupem k řešené problematice, stejně jako u amerického předpisu, který je ale doplněn o způsoby správného střežení, systémů kontrolních patrol a používání zdravého úsudku strážících.⁵⁶

Jiné taktické činnosti vymezuje Polní řád PS AČR jako odlišné činnosti od obrany, útoku a přesunů. Tyto činnosti zahrnují bojové i nebojové činnosti, které mohou uskutečňovat všechny jednotky.⁵⁷ V Prog-1-3/M nacházíme tato témata, která spadají do Jiných taktických činností: T-7 Pročesávání (propátrávání) družstvem, T-20 Četa při rozmístění mimo boj, T-23 Clonění četou, T- 26 Četa jako vzdušný výsadek, T-27 Hlídkování četou a T-28 Četa při prohledávání. Prvních pět jmenovaných témat je opět stručně nastíněno v bodech jako doporučený obsah tématu a odkazují na naše již známé předpisy, které se danou problematikou zabývají pouze v teoretické rovině a velmi obecně (Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5). V americkém předpisu „FM-7-8 Infantry rifle platoon and squad“ se můžeme setkat s podrobným doporučením provádění těchto témat. Přesněji s doporučenými postupy při správném propátrávání atd.⁵⁸ Výjimkou u Jiných taktických činností v Prog-1-3/M je T-28 Četa při prohledávání, které doporučený obsah sice nastiňuje v obecných bodech, ale doporučuje konkrétnější literaturu k nastudování pro kvalitní praktické vedení výcviku v tomto tématu. Jedná se totiž o téma, se kterým se AČR setkávala při plnění svých úkolů na zahraničních operacích a to především na Balkáně. Konkrétní literatura je zde uvedena „Příprava jednotek pro mírové operace OSN“ z roku 2000 a „Bojový manuál pro boj v zastavěném prostoru“ od armády Velké Británie. V US Army se můžeme opět setkat

⁵⁵ US ARMY. *SH 21-76 Ranger handbook*. US Army Infantry school, 2006, s. 5-3.

⁵⁶ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 22-6 Guard Duty*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1971, s. 1-1. PIN: 023689-001.

⁵⁷ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Všeob-Ř-1 Polní řád PS AČR*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2002, s. 172-196.

⁵⁸ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 7-8 Infantry rifle platoon and squad*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2001, s. 2-161. PIN: 069817-001.

s podrobně zpracovanou tematikou v již zmíněném FM-7-8. Dále bych však poukázal na to, že Prog-1-3/M není schopný reagovat na změny v české vojenské odborné literatuře, kde můžeme najít v projektu publikací „Zkušenosti z operací“ od VeV-VA (Institut doktrín) publikaci z roku 2009 s názvem „Prohledávací operace“. Tato publikace mapuje praktické postupy při prohledávání, které vyplynuly ze zkušeností českých vojáků při výcviku a nasazení v zahraničí.⁵⁹ Nejsmutnějším faktem je, že Institut doktrín je i tvůrcem našeho zkoumaného předpisu Prog-1-3/M.

T-8 Patrolování. Patrolování je jedna z nejdůležitějších metod pro získávání informací. Patrolování provádějí obě nepřátelené strany ve dne i v noci ve všech fázích operací. Důležitým předpokladem úspěšného patrolování je dobré detailní plánování, dobrá týmová práce a vysoká úroveň individuálních dovedností členů patroly. Patrolování mimo jiné umožňuje agresivní vedení obrany. Základem úspěchu patrolování je dobrá příprava ve formě detailního plánování, nácviků a následných rozborů činnosti. Je důležité, aby všechny druhy patrol a jejich postupy vycházely ze SOP jednotky a jednotných drilů, aby každý příslušník patroly vždy věděl, co má dělat během kterékoliv části patroly, ať už půjde o činnost v přímém kontaktu s nepřítelem, nebo o běžnou činnost. Každá neznalost postupů nebo jejich chybné provádění, případně neprovádění, může vést k ohrožení vlastních sil a v nejhorším případě až ke ztrátám na životech.⁶⁰ Prog-1-3/M odkazuje na stejnou literaturu jako v předešlé kapitole a v doporučeném obsahu mluví o rozdělení a druzích patrol. V americké armádě se můžeme setkat hned s několika předpisy, které se problematikou patrolování zabývají a to zejména z důvodu použití patrolování ve všech druzích zahraničních operací. Nej kvalitněji zpracované jsou již zmíněný FM-7-8 a Ranger handbook.

T-9 Činnost na kontrolním propouštěcím místě. V Prog-1-3/M je toto téma opět odkázáno na zastaralou literaturu, která byla použita pro činnost českých vojáků na Balkáně v 90. letech. V americké armádě ovšem problematika KPM také není k dohledání v dostatečném rozsahu. Americký pohled na zbudování a vedení činnosti v KPM spočívá v sestavení SOP každé jednotky a zvládnutí tohoto úkolu formou drilu.

⁵⁹ VELITELSTVÍ VÝCVIKU – VOJENSKÁ AKADEMIE. *Zkušenosti z operací – Prohledávací operace*. Vyškov: Odbor doktrín, 2009.

⁶⁰ US ARMY. *SH 21-76 Ranger handbook*. US Army Infantry school, 2006, s. 5-1.

Jediným dostupným předpisem, který se touto problematikou zabývá je „FM-19-25 Military police traffic control“, který popisuje tyto činnosti pro vojenskou policii. V českých publikacích lze nalézt postup pro zbudování KPM v publikaci „Taktika čety“.⁶¹ S tímto tématem jsou úzce spjata i T-14 Rozpoznávání podezřelých a T-15 Zadržovací procedury, prohledávání.

T-10 Eskorta. Eskortou se rozumí doprovod důležité osoby (tzv. VIP) nebo doprovod konvoje. Prog-1-3/M se opět obrací na zahraniční literaturu používanou v dobách válek na Balkánském poloostrově: „Příprava jednotek pro mírové operace OSN“ z roku 2000 a „Bojový manuál pro boj v zastavěném prostoru“ z Velké Británie. Americké předpisy tuto problematiku řeší hned několikrát. Problematiku doprovodu konvojů můžeme najít v kapitolách předpisů pro pěší či motorizované jednotky. Předpisy, které se zabývají doprovody konvojů obecně, jsou: „FM 55-30 Army motor transport units and operations“ z roku 1980 a „FM 55-312 Military convoy operations in the continental United States.“ V české literatuře můžeme najít v publikaci z projektu „Zkušenosti z operací“ s názvem „Ozbrojený doprovod konvoje“ z roku 2009. Tato publikace bohužel v doporučené literatuře v Prog-1-3/M chybí.

Léčka a přepad. Dalším druhem činnosti bojových jednotek je léčka a přepad. Rozdílem mezi těmito činnostmi je, že léčku provádíme na pohybující se cíl a přepad na cíl stacionární. Dle Prog-1-3/M řadíme do těchto činností tato témata: T-12 Družstvo v léčce, T-25 Četa v léčce a T-37 Rota jako přepadový odřad. Prog-1-3-/M nás odkazuje na již výše zmíněné Vševojsky. V AČR se tématem léčky a přepadu zabývá celá řada publikací jako např. „Pomůcka pro jednotlivce, velitele družstva a velitele čety 43. výsadkového mechanizovaného praporu“, „Taktika družstva“, Taktika čety“ a „Taktika roty“. Americký protějšek zpracovává toto téma nejkvalitněji v „Ranger handbook“. Celkové hodnotím toto téma jako publikačně kvalitně zpracované na obou stranách komparovaného spektra. Tuto skutečnost příkládám ke zvýšené populárnosti tohoto tématu.

T-13 Reakce na incident. Pod tímto tématem je schována činnost při nalezení IED. Boj proti IED prochází neustálým vývojem, neboť taktika boje s IED se stále vyvíjí a postupy se přizpůsobují aktuálnímu dění ve světě a v zahraničních operacích

⁶¹ VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. Pub-31-11-02 Taktika čety. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008, kniha6, s. 1.

typu Irák a Afghánistán. Prog-1-3/M poukazuje na staré známé zahraniční předpisy používané v přípravě před nasazením českých vojáků na Balkáně. V českých vojenských publikacích můžeme ale najít „Zkušenosti z operací“ s podtitulem „Boj proti improvizovaným výbušným zařízením (C-IED)“ nebo „Pub-75-00-06 Metodika přípravy v ochraně vojsk proti improvizovaným výbušným zařízením (C-IED)“. U našeho amerického protějšku se setkáváme s celou řadou drillů, které jednotka aplikuje při nálezů IED. Tato problematika je samozřejmě zakotvena v klasických předpisech US Army (např. FMI 3-34.119 Improvised explosive device defeat) ale přednost zde dostávají aktuální příručky, které používají příslušníci C-IED jednotek.

Bojová hra. Tato podkapitola zahrnuje tři taktická témata: T-16 Bojová hra družstva, T-29 Bojová hra čety a T-39 Bojová hra roty. Bojová hra je druh výcviku, který formou soutěže porovnává síly dvou a více soupeřících družstev, čet, rot. Na úrovni družstva soupeří družstva vedle sebe a sbírají body v různých disciplínách vševojskové či odborné přípravy. Na úrovni četa a rota jsou tyto jednotky nasazeny proti sobě. Americká výcviková literatura se podobným druhem výcviku nezabývá.

Kontrola sladění a Bojová střelba. Kontrola sladění v AČR slouží především jako kontrolní činnost u jednotky k zjištění její připravenosti na bojovou střelbu jednotky. V Prog-1-3/M máme tato témata: T-17 Kontrola sladění družstva, T-30 Kontrola sladění čety a T-40 Kontrola sladění roty. Bude-li jednotka plnit bojové střelby s tematikou útoku, musí i kontrola sladění být zaměřena na útok. Kontrolu sladění lze pochopitelně provést i bez navazující bojové střelby, a to zejména ke zjištění připravenosti jednotky. Z pravidla se ale místo kontroly sladění v tomto případě používá Kontrolní cvičení. Prog-1-3/M odkazuje opět na Vševojsky a americký protějšek má tuto tematiku zpracovanou v předpise „FM-100-34 Command and control“. Bojová střelba dle Prog-1-3/M zahrnuje T-18 Bojová střelba družstva a T-31 Bojová střelba čety. V doporučeném obsahu se uvádí, že bojová střelba se provádí na obranné nebo útočné téma⁶² a doporučenou literaturou je opět Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5. Na úrovni rota se pak dle Prog-1-3/M provádí T-41 Rotní taktické cvičení, jehož náplň stanovuje nadřazený stupeň, tedy velitel praporu.⁶³

⁶² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ReVD, 2005, s. 64 a 74.

⁶³ Tamtéž, s. 81.

Přesun jednotek patří vedle obrany a útoku k hlavním taktickým činnostem bojových jednotek. Prog-1-3/M rozděluje témata přesunu takto: T-19 Četa při zajištění přesunu, T-33 Rota za přesunu. Opět odkazuje na Vševojsky, ve kterých je stanovena terminologie a teoretický přístup k provádění přesunů. V odborné literatuře AČR nalezneme téma přesunu i v publikacích „Pub-31-11-02 Taktika čety“ a „Pub-31-11-03 Taktika roty“, které jsou na dostatečné úrovni, a lze podle jejich obsahu provádět výcvik v přesunech jednotek. V US Army nalezneme téma přesunu jednotky v téměř každém FM zabývajícím se taktickou přípravou dané jednotky. Pro náš případ lehkých jednotek jmenujme: „FM 7-8 Infantry rifle platoon and squad“ a „FM 7-10 Infantry rifle company“. Téma přesunu je zde pochopitelně detailnější včetně doporučených postupů. Dalším tématem Prog-1-3/M, který bych chtěl uvést v této souvislosti, je T-34 Přeprava roty. Jedná se o výcvik v přepravě roty s veškerým materiálem a technikou po železnici, vzduchem atd. Prog-1-3/M nás v doporučeném obsahu odkazuje na provádění činností spjatých s bezpečností přepravy jako je upevnění bojových vozidel na železniční vagony atd. Jako odbornou literaturu uvádí kromě Vševojsků i vnitřní směrnici Českých drah. Americký protějšek má zpracován FM na každý druh přepravy. Např. „FM 4-01.41 Army rail operations“, ve kterém se zabývá všemi druhy techniky v US Army a postupy při vagónování a přepravě po železnici.⁶⁴

T-32 Uvedení roty do vyšších stupňů bojové pohotovosti. Toto téma se řídí vnitřními směrnicemi každého útvaru v AČR, podle nichž jsou jednotky uváděny do zvýšené nebo plné bojové pohotovosti. V AČR se k tomuto uvádění do vyšších stupňů bojové pohotovosti používají signály „Poplach“ a „Bojový poplach“.⁶⁵ U tohoto tématu bohužel nemohu provést komparaci s americkým protějškem, neboť vnitřní směrnice zahraničních útvarů nejsou veřejně přístupné.

T-38 Zvládání davu. U tématu Zvládání davu je snad nejlépe zvolena doporučená literatura v celém Prog-1-3/M. Jedná se o britské předpisy pro vedení boje v zastavěné oblasti, operace veřejného pořádku a zvládání davu. Tento fakt příkládám hlavně skutečnosti, kdy českým vojákům nasazeným v Kosovu na kosovsko-srbské hranici byly svěřeny úkoly hlídání hraničních přechodů, kde docházelo k nutnosti

⁶⁴ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 4-01.41 Army rail operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2003. PIN: 081160-000.

⁶⁵ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 75.

použití taktiky zvládnání davu. Náš americký protějšek řeší tuto problematiku neméně kvalitně ve svém předpise „FM 19-15 Civil disturbances“.

T-42 Příprava jednotky ve vyšších celcích (v praporem/brigádním) úkolovém uskupení. V metodických pokynech Prog-1-3/M tohoto tématu stojí: „*Taktická cvičení plánovat u praporu a brigády v trvání pěti dnů, provádět zásadně jako součinnostní s přidělenými a podpůrnými jednotkami.*“⁶⁶ Pro takovou součinnost můžeme v AČR najít několik publikací. Např. „Pub-30-33-01 Použití vzdušných sil v operacích“ nebo „Pub-31-10-01 Pozemní síly v operacích“. Ovšem americký protějšek je natolik pokročilý, že k součinnosti více druhů jednotek zpracovává samostatné předpisy v podobě FM. Jedná se o předpisy, které se zabývají efektivním nasazením a konsolidací činností různých jednotek mezi sebou.⁶⁷

4.2.1 Dílčí závěr

Závěrem podkapitoly s názvem Taktická příprava bych chtěl naznačit, že v českém Prog-1-3/M je většina témat opatřena výčtem jednotlivých činností v doporučeném obsahu. V této skutečnosti nevidím problém, na rozdíl od faktu, že Prog-1-3/M odkazuje na zastaralou legislativu, která se drží daných témat pouze v teoretické rovině a většinou pojednává o daném tématu velmi obecně. Jedná se zpravidla o vojenské předpisy Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5. Pro praktický výcvik jsou informace v těchto předpisech opravdu nedostatečné. Toto tvrzení bych rád podložil i vlastní zkušeností. Po podrobném zkoumání této části předpisu Prog-1-3/M lze konstatovat, že některá témata, která byla důležitá pro nasazení českých vojáků v zahraničí do doby vzniku tohoto předpisu (rok 2005) jsou zpracována docela kvalitně. Ovšem jejich doporučená literatura je většinou zahraniční a čerpá ze zkušeností britských jednotek nasazených ve stejné operaci. U amerických taktických protějšků

⁶⁶ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 81.

⁶⁷ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-21.31 The Stryker brigade combat team*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2003. PIN: 080661-000.

můžeme najít veškerou tematiku zpracovanou ve FM na velmi solidní úrovni a čerpat praktické zkušenosti.

4.3 Střelecká příprava

*„Cílem přípravy je vycvičit příslušníky jednotky k samostatnému vedení přesné střelby v různých klimatických a denních podmínkách a v házení ručních granátů zavedených v AČR různými způsoby.“*⁶⁸ Střelecká příprava je v Prog-1-3/M dělena na čtyři témata.

T-1 Nauka o zbraní. V Prog-1-3/M je toto téma definováno jako studium takticko-technických údajů, příslušenství ke zbraním jako jsou prostředky nočních vidění a optických přístrojů zavedených u jednotky. Nedostatkem tohoto předpisu je nedostatečná aktualizace doporučené literatury. Např. předpis „Vševojsk-51-17 Pistole CZ 75 SP-01 PHANTOM“ jež pojednává o nově zavedené zbraní do AČR.

T-2 Základy a pravidla střelby. V tomto tématu je probíranou látkou teorie střelby ze zbraní zavedených u jednotky. Jedná se o pochopení teorie střelby a pochopení významu základních pojmů ve Střelecké přípravě jako je metná dálka a její praktický význam, metný a hluchý prostor, dílec, dílcové pravidlo a pravidla střelby na mizivé a pohyblivé cíle a za pohybu.⁶⁹ Nevýhodou tohoto tématu je opět nedostatečná aktualizace doporučené literatury, kdy Prog-1-3/M odkazuje na zastaralé a mnohdy už neexistující předpisy, když v roce 2008 byla v AČR zavedena velmi kvalitně zpracovaná publikace „Pub-75-00-02 Metodika Střelecké přípravy“, která se zabývá výhradně zásadami a pravidly střelby.

T-3 Návčik ve střelbě a T-4 Střelby. Tato témata se zabývají již praktickou střelbou. Prog-1-3/M odkazuje na předpis „Vševojsk-4-2 Osnovy střelb z ručních zbraní a zbraní bojových vozidel“. V tomto předpisu je přehled témat cvičení střelb, které jednotky plní přesně ve znění toho předpisu. V tomto případě plní T-4 Střelby. Pokud jednotky vycházejí ze cvičení tohoto předpisu a různě si je dle svých potřeb

⁶⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 105.

⁶⁹ ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pub-75-00-02 Metodika Střelecké Přípravy*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008, s. 58.

upravují, jedná se o T-3 Návnik ve střelbě. Poslední aktualizace se „Vševojsk-4-2“ dočkal v roce 2010.⁷⁰

4.3.1 Dílčí závěr

Komparaci přístupu ke Střelecké přípravě mezi AČR a US Army jsem záměrně nechal až do této podkapitoly. Nejprve je potřeba naznačit, že zpracování Střelecké přípravy je na obou stranách na velmi kvalitní úrovni. Rozdílem je, že americká strana má zpracovaný podrobný FM ke každé zbraní zvlášť. Jedná se o řadu FM-3-22 až FM-3-23. U každého předpisu a tedy u každé zavedené zbraně je vylíčena její charakteristika, základy a pravidla střelby a stanovená střelecká cvičení⁷¹.

4.4 Závěr analýzy a komparace výcvikových předpisů AČR a US Army

Při analýze a komparaci výcvikového předpisu Prog-1-3/M a FM americké armády je patrné, že Prog-1-3/M není "živým" dokumentem. Byl vytvořen v roce 2005 a od té doby nereagoval ani na jednu změnu nebo trend, který by mohl napomoci obsahu jeho témat. Spokojit se můžeme pouze se Střeleckou přípravou, která je na vysoké úrovni zejména díky aktualizovanému předpisu „Vševojsk-4-2“ z roku 2010. Značným problémem vidím v Bojových drilech. Bojových drilů v AČR i US Army je celá řada. Dle mého názoru by měla AČR revidovat tematiku Bojových drilů napříč armádou, stanovit drily pro každý druh vojka zvlášť a nejvíce se zaměřit právě na jednotky bojové, do kterých spadají i lehce motorizované prapory. Nejpalčivější otázkou je vyhodnocení Taktické přípravy, jako přípravy stěžejní pro výcvik bojových (lehce motorizovaných) jednotek. Jedinou pokročilejší tematikou v Taktické přípravě je obsah a doporučená literatura témat, které se odvíjejí od dosavadních (rok 2005)

⁷⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vševojsk-4-2 Osnovy střelby z ručních zbraní a zbraní bojových vozidel*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2010.

⁷¹ ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-23.25 Shoulder-launched munitions*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. PIN: 079185-000.

zkušeností vojáků ze zahraničních operací. Veškerou další taktickou tematiku odkazuje Prog-1-3/M na Vševojsk-1-4 a Vševojsk-1-5, které naučí čtenáře maximálně některé vojenské terminologii, ale nenavede k žádným praktickým zkušenostem či dovednostem. Tyto předpisy jsou jakýmsi teoretickým pojednáním (ve velmi obecné rovině), jejichž obsah rozhodně nemůže zásadním způsobem ovlivnit výcvik dané jednotky. A to nemluvím o tom, že jejich obsah je zaměřen pouze na mechanizované jednotky. Což je dalším důkazem, že do AČR byly zavedeny lehce motorizované prapory bez jakékoliv legislativní podpory. Mechanizované jednotky disponují BVP a veškerá taktická činnost v Prog-1-3/M je spojena s jejich použitím. Lehce motorizované prapory nedisponují BVP ale lehce obrněnými vozidly (LOV). Ve FM americké armády najde čtenář veškerou tematiku, kterou se chce zabývat ve výcviku. V Taktické přípravě hluboce zaostáváme za našimi americkými protějšky. Naše armáda ve srovnání s americkou celkově trpí nedostatkem praktických publikací a návodů pro praktické činnosti. Většina publikací se drží pouze v teoretické rovině a příruček, pomůcek či handbooků (jako v USA), je nedostatek.

5 ANALÝZA A KOMPARACE VÝCVIKOVÝCH PŘEDPISŮ AČR A ARMÁD POLSKA A SLOVENSKA

V této kapitole provedu analýzu a komparaci českého předpisu Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek, polského předpisu „Program szkolenia pododdziałów wojsk pancernych, zmechanizowanych i zmotoryzowanych“ (Programy přípravy podřízených obrněných, mechanizovaných a motorizovaných vojsk) a slovenského předpisu „SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného praporu.“ Oba zahraniční předpisy jsou koncipovány obdobným způsobem jako předpis český. Jedná se, na rozdíl od US Army, o kompletní výčet příprav a jednotlivých témat s doporučeným obsahem vedení výcviku a literaturou. V komparaci se opět budu zabývat tématy Bojových drilů, Taktické a Střelecké přípravy.

5.1 Výcvik v polské armádě

Bojové drily a Taktická příprava jsou v polském předpisu chápány jako společná příprava. Souhrn této přípravy se nazývá Taktika. Taktika je zde rozdělena do 147 témat. Kromě nejzákladnějších taktických témat, kterými jsou útok, obrana a přesun zde najdeme veškerá témata, které známe z českého předpisu Prog-1-3/M a témata další. Vysoký počet témat je zapříčiněn tím, že polský předpis řeší dané tematiky i pro vyšší celky než Prog-1-3/M, který končí rotou. Polský předpis se zde dále zabývá praporem, brigádou i divizí. Dalším důvodem vysokého počtu tematiky je, že zde nacházíme většinu témat rozdělených podle prostředí, v jakém se provádí (např. les a břeh moře). Jako příklad bych uvedl T-96 Prapor za útoku v lese⁷² a T-79 četa při obraně břehu moře.⁷³ Mezi další taktickou tematikou, se kterou se můžeme setkat v polském předpise

⁷² DOWÓDZTWO GENERALNE RODZAJÓW SIŁ ZBROJNYCH. *Program szkolenia pododdziałów wojsk pancernych, zmechanizowanych i zmotoryzowanych*. Warszawa: Dowództwo generalne rodzajów sił zbrojnych, 2016, s. 113.

⁷³ Tamtéž, s. 112.

je T-8 Klamání⁷⁴. V Prog-1-3/M se s touto problematikou setkáváme jen v doporučeném obsahu a ještě velmi okrajově. Polský předpis se dále v několika tématech zabývá použitím jednotek v operacích, což v českém Prog-1-3/M nenalezneme. Obecně, okruhů a tématik, kterými se oba předpisy liší je více. Mezi nejzajímavější bych jmenoval činnost v zastavěném prostoru (např. T-66 rota v obraně v zastavěném prostoru⁷⁵) a dále pak témata zabývající se nasazením jednotek v extrémně vysokých a nízkých teplotách⁷⁶. Další tematikou, která je zde oproti Prog-1-3/M novinkou je T-145 Poskytování humanitární pomoci.⁷⁷

Střelecká příprava je zde členěna do 15 témat. Na rozdíl od českého předpisu jsou zde zvlášť témata pro střelbu z vozidel (T-10 Střelba z bojového vozidla). Dalším tématem, se kterým se v Prog-1-3/M nesetkáme je T-15 Vyžádání palby.⁷⁸ Toto téma se zabývá vyžadováním paleb od podpůrných jednotek, které slouží ke splnění úkolu, mise bojové jednotky (tzv. CFF – call for fire).

Zásadní rozdíl v obou porovnávaných předpisech vidím v tom, že v českém Prog-1-3/M je u jednotlivých témat stanoven doporučený obsah tématu, na rozdíl od tohoto v polském předpisu se setkáváme se stanovenými požadovanými znalostmi a dovednostmi, které si musí cvičící jednotky osvojit. Na druhou stranu se u polského předpisu nesetkáme s žádnou doporučenou literaturou.

5.1.1 Dílčí závěr

Polský předpis „Program szkolenia pododdziałów wojsk pancernych, zmechanizowanych i zmotoryzowanych“ bych popsal jako velmi pokročilý v porovnání s českým Prog-1-3/M. Jedinou nevýhodou je snad přílišný obsah témat v taktické přípravě a absence doporučené literatury.

⁷⁴ DOWÓDZTWO GENERALNE RODZAJÓW SIŁ ZBROJNYCH. *Program szkolenia pododdziałów wojsk pancernych, zmechanizowanych i zmotoryzowanych*. Warszawa: Dowództwo generalne rodzajów sił zbrojnych, 2016, s. 38.

⁷⁵ Tamtéž, s. 112.

⁷⁶ Tamtéž, s. 113.

⁷⁷ Tamtéž, s. 158.

⁷⁸ Tamtéž, s. 39.

V Taktické přípravě vidím jako přínos kvalitní a široké rozpracování témat boje v zastavěné oblasti. Dále pak zvolení samostatných témat pro méně časté a opomíjené činnosti jako je Klamání. Velkým přínosem jsou témata zabývající se humanitární pomocí.

Ve střelecké přípravě se český Prog-1-3/M zdá být dostačující, neboť se odkazuje na „Vševojsk-4-2 Osnovy střelby z ručních zbraní a zbraní bojových vozidel“, v něm jsou všechna střelecká cvičení. Pokrokem polského předpisu je zahrnutí T-5 Vyžádání palby, které vede bojové jednotky k součinnosti s podpůrnými jednotkami a možnosti vyžadování podpůrné palby potřebné k plnění úkolu, mise.

5.2 Výcvik ve slovenské armádě

V oblasti Taktické přípravy jsou zahrnuty i Bojové drily. Samotná taktická příprava je v slovenském předpisu dělena podle velikosti jednotky. Nejdříve se zde setkáváme s Taktickou přípravou družstva, dále pak čety, roty a praporu. V těchto kapitolách jsou vždy splněny základní taktické činnosti, kterými jsou útok, obrana a přesun jednotek. Ve slovenském předpisu jsou daná témata dělena vždy podle taktické činnosti. To znamená, že u ofenzivních činností najdeme T-1 až T-6, u defenzivních činností T-1 a T-2 atd. Odlišností od Prog-1-3/M je u útočných činností T-5 Rozvíjení úspěchu a T-6 Průzkum bojem⁷⁹. Tuto problematiku řeší Prog-1-3/M pouze v doporučeném obsahu svých útočných témat.⁸⁰ V obranných činnostech nacházíme T-2 Boj na zdrženou⁸¹, jehož obsah je opět u českého předpisu pouze doporučen v obranných tématech. Taktická příprava slovenského předpisu se pak dále zabývá tématy, která v Prog-1-3/M nenalezneme. Jedná se o Stabilizační aktivity T-3 Ochrana a obrana základen a T-5 Konvoje⁸².

⁷⁹ VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného práporu*. Trenčín: Veliteľstvo PS OS SR, 2012, s. 59.

⁸⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005, s. 53.

⁸¹ VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného práporu*. Trenčín: Veliteľstvo PS OS SR, 2012, s. 63.

⁸² Tamtéž, s. 83.

Střeleckou přípravu dělí slovenský předpis do pěti témat.⁸³ První čtyři jsou naprosto stejná jako v Prog-1-3/M. Přidaným tématem je T-5 Kontrolní cvičení⁸⁴.

5.2.1 Dílčí závěr

Slovenský předpis „*SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného práporu*“ bych charakterizoval jako nejpodařenější ze všech tří výcvikových předpisů ze států bývalého východního bloku. Prog-1-3/M je v porovnání s ním dostačující pouze ve Střelecké přípravě. V Taktické přípravě je mnohem podrobnější a věcnější než Prog-1-3/M. Rozumně rozděluje výcvik podle taktických oblastí a líčí jednotlivé činnosti v nich. Jednou z oblastí jsou Bojové drily. Posledním bodem tohoto dílčího závěru bych chtěl poukázat na fakt, že slovenský předpis odkazuje na bezmála 300 druhů odborné literatury, do které patří americké FM, české publikace a jiné předpisy.

⁸³ VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného práporu*. Trenčín: Veliteľstvo PS OS SR, 2012, s. 150.

⁸⁴ Tamtéž, s. 161.

6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

Před zpracováním praktické části této bakalářské práce jsem měl možnost provést rozhovor s tvůrcem Prog-1-3/M Ing. Štefanem Zigem (podplukovníkem v záloze), který dnes slouží jako občanský zaměstnanec na Odboru doktrín ve Vyškově. Část tohoto rozhovoru zveřejňuji zde:

Jaký je Váš názor na skutečnost, že by nově zavedené lehce motorizované prapory měly mít své vlastní Programy přípravy jednotek?

„Nikdo nám nezadal požadavek na zpracování tohoto předpisu, pravděpodobně v domnění, že Programy příprav jednotek pro mechanizované jednotky budou dostačující i lehce motorizovaným praporům. Mým názorem je, že každý druh vojska by měl disponovat vlastním Programem přípravy “

Do jaké míry je podle Vás předpis Prog-1-3/M dostačující pro výcvik lehce motorizovaných jednotek v AČR?

„Dle mého názoru dostačuje zhruba 80% obsahu pro výcvik lehce motorizovaných praporů. Ale to za předpokladu, že dojde ke změně v distribuci a stane se z něho „živý“ dokument, jež budeme moci z naší pozice vést a doplňovat o aktuální trendy ve výcviku jednotek NATO. Což se nedaří v AČR prosadit a aplikovat na žádný předpis druhu Programy příprav jednotek.“

Z jakých zdrojů byste v případě aktualizace Prog-1-3/M jako Odbor doktrín čerpaly?

„Ze stejných zdrojů, ze kterých čerpáme při zpracování zadání pro jednotlivé vojenské publikace. Nejčastějším zdrojem jsou pro nás zkušenosti z operací členských států NATO a jejich pokročilejší vnitřní předpisy (např. FM US Army).“

Souhlasíte s názorem, že dlouhodobě zavedené české předpisy typu Vševojsk-1-4 se drží především v obecné a teoretické rovině a dnešní velitelé jednotek, kteří se ve své práci zabývají plánováním výcviku, raději čerpají z českých „praktičtějších“ publikací, popřípadě se obracejí na dostupné zahraniční zdroje typu FM od našich amerických kolegů?

„Bohužel musím uznat, že je tomu tak. Náš institut Odbor doktrín se potýká s nedostatkem personálu a není v našich silách reagovat na veškeré požadavky ve tvorbě nových publikací a předpisů. Ve velké míře případů dochází k prodlení a námi vytvořené publikace jsou uvedeny k užívání se značným časovým zpožděním. Několikrát se nám již stalo, že jsme vypustily do oběhu publikaci, o níž jsme věděli, že již v době jejího zavedení by si zasloužila svou aktualizaci, aby příslušným jednotkám nabídla aktuální pohled na věc.“

Jaké je podle Vás řešení tohoto problému?

„V první řadě navýšení personálu na Odboru doktrín a dále pak možnost zavedení elektronické distribuce vojenských publikací jednotkám. Obdobně jako je tomu v USA. Ovšem s možností pravidelného aktualizování obsahu těchto publikací, předpisů. Na našich intranetových stránkách je možné vyhledat výsledky naší práce v podobě nově zavedených publikací do AČR, ale nejsme schopni tyto publikace dále zpravovat.“⁸⁵

6.1 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 40 respondentů, kteří se ve svém zaměstnání setkávají s „Programy příprav mechanizovaných jednotek“. Jedná se tedy o velitele různých stupňů a jejich zástupců, náčelníky skupin štábů a vedoucí a vrchní praporčíky. Tito funkcionáři vycházejí při plánování výcviku z Prog-1-3/M. Všichni respondenti tohoto dotazníkového šetření jsou příslušníci 44. lehkého motorizovaného praporu nebo 74. lehkého motorizovaného praporu. Respondenti ve svých dotaznících hodnotily Prog-1-3/M jako celek, nikoliv se zaměřením na vybrané přípravy (Bojové drily, Taktická příprava a Střelecká příprava). Samotný dotazník přikládám jako přílohu „J“ této bakalářské práce.

⁸⁵ ZIGO, Š. *ústní sdělení* (o.z. centra doktrín VeV – VA, sídl. Víta Nejedlého, Vyškov) dne 23. listopadu 2016

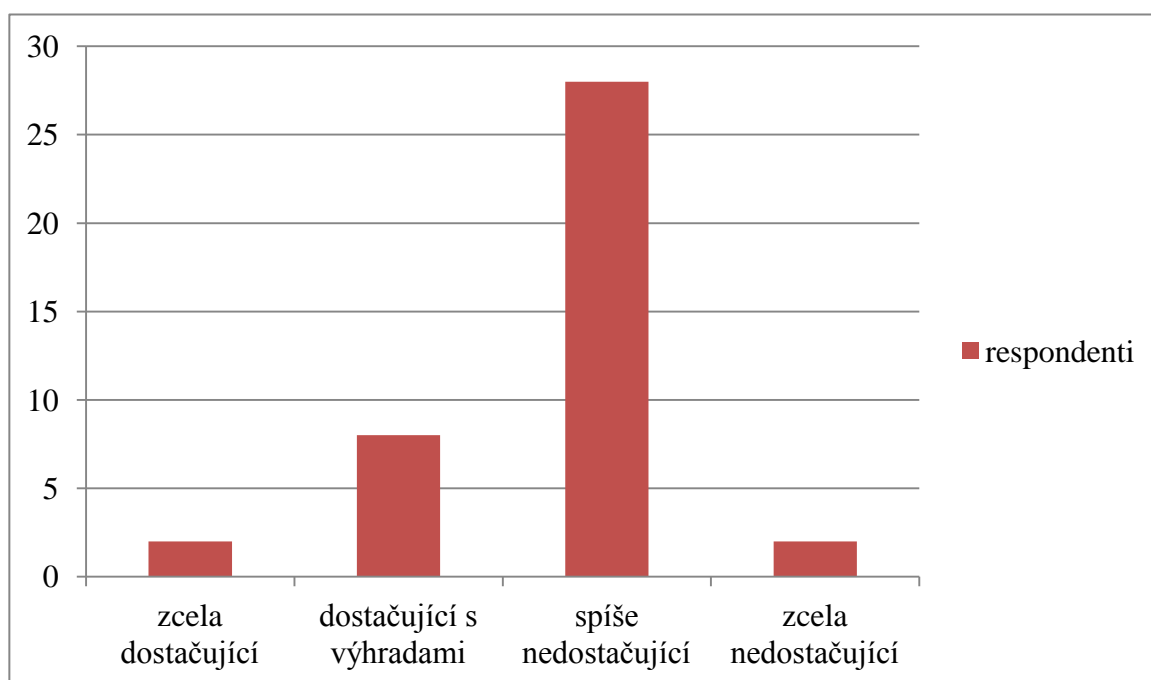
První otázka: Do jaké míry je podle Vás předpis Prog-1-3/M dostačující pro výcvik lehce motorizovaných jednotek v AČR?

Tabulka 1: Míra dostatečnosti Prog-1-3/M pro lehce motorizované jednotky AČR

	zcela dostačující	dostačující s výhradami	spíše nedostačující	zcela nedostačující
počet respondentů	2	8	28	2
podíl	5 %	20 %	70 %	5 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 1: Míra dostatečnosti Prog-1-3/M pro lehce motorizované jednotky AČR



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že většina respondentů, kteří se ve svém zaměstnání setkávají s Prog-1-3/M hodnotí tento předpis jako spíše nedostačující pro jejich práci v oblasti vedení a plánování výcviku.

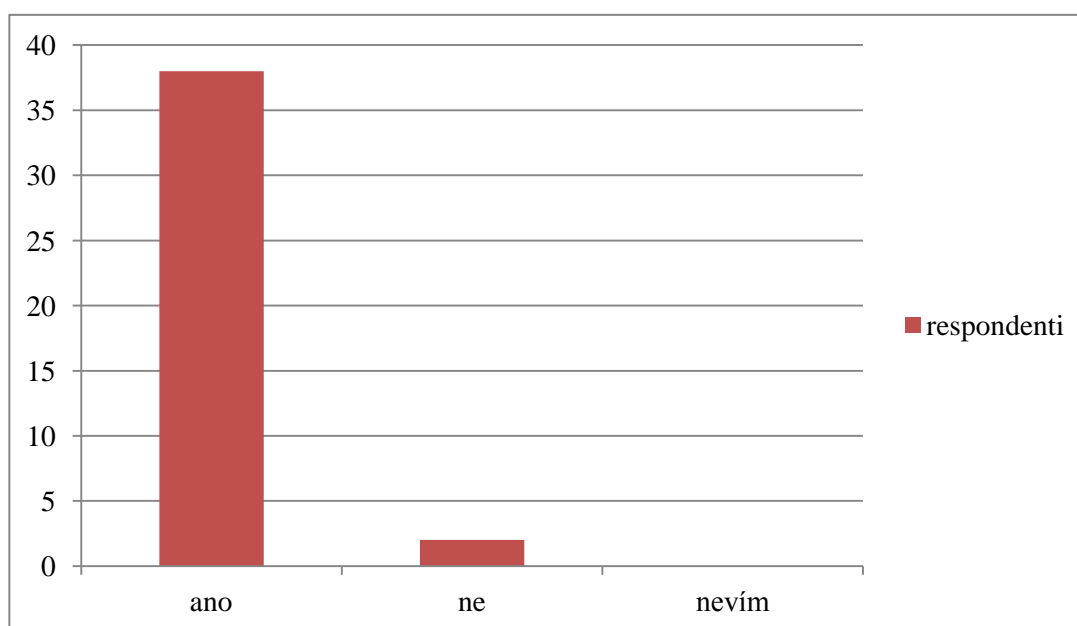
Druhá otázka: Souhlasíte s názorem, že lehce motorizované jednotky by měly mít vlastní výcvikové programy?

Tabulka 2: Potřebnost vlastních výcvikových programů pro lehce motorizované jednotky AČR

	ano	ne	nevím
počet respondentů	38	2	0
podíl	95%	5 %	0 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 2: Potřebnost vlastních výcvikových programů pro lehce motorizované jednotky AČR



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Výše uvedené údaje vypovídají o tom, že drtivá většina respondentů by uvítala vlastní Programy přípravy jednotek pro lehce motorizované jednotky v AČR.

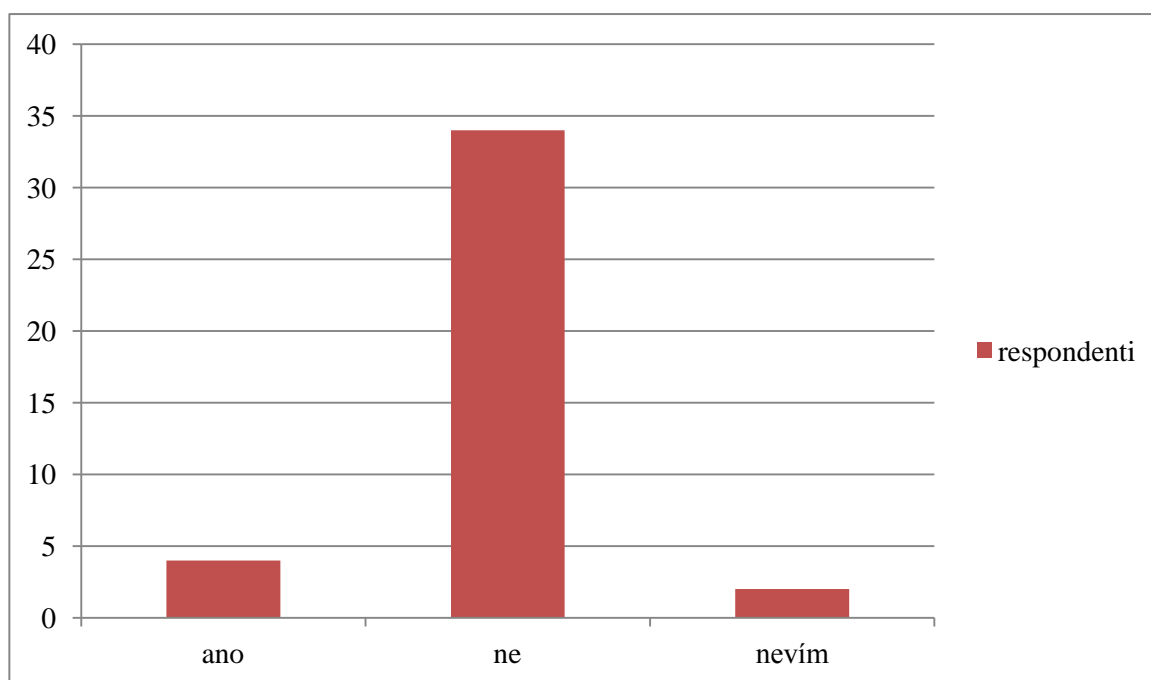
Třetí otázka: Jste spokojeni s doporučeným obsahem témat u jednotlivých příprav v Prog-1-3/M?

Tabulka 3: Míra spokojenosti s doporučeným obsahem témat v Prog-1-3/M

	ano	ne	nevím
počet respondentů	4	34	2
podíl	10 %	85 %	5 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 3: Míra spokojenosti s doporučeným obsahem témat v Prog-1-3/M



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Z výše uvedených údajů vyplývá, že většina respondentů není spokojena s doporučeným obsahem jednotlivých témat v předpise Prog-1-3/M.

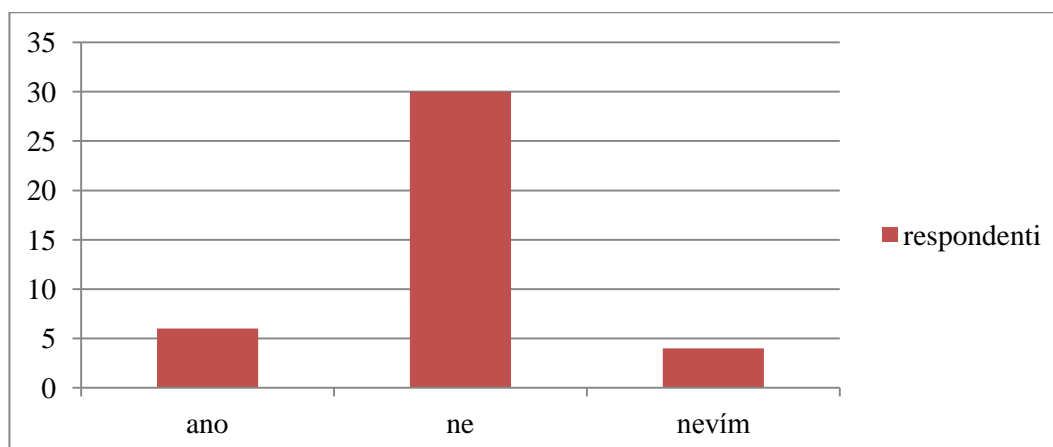
Čtvrtá otázka: Jste spokojeni s doporučenou literaturou u témat jednotlivých příprav v Prog-1-3/M?

Tabulka 4: Míra spokojenosti s doporučenou literaturou u jednotlivých témat v Prog-1-3/M

	ano	ne	nevím
počet respondentů	6	30	4
podíl	15 %	75 %	10 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 4: Míra spokojenosti s doporučenou literaturou u jednotlivých témat v Prog-1-3/M



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Z výše uvedených údajů vyplývá, že většina respondentů není spokojena s doporučenou literaturou u témat jednotlivých příprav v Prog-1-3/M.

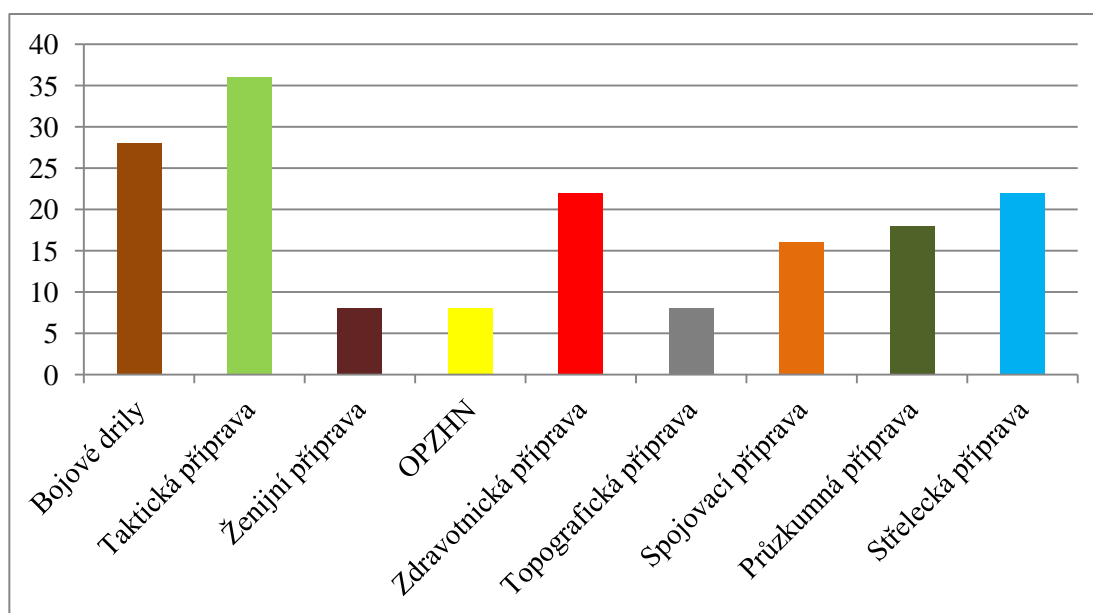
Pátá otázka: Které přípravy v Prog-1-3/M by podle Vás měly být revidovány? V této otázce se respondenti mohli vyjádřit k libovolnému počtu příprav. Maximální možný počet hlasů u každé přípravy je tedy roven počtu respondentů.

Tabulka 5: Nutnost zrevidování jednotlivých příprav v Prog-1-3/M dle respondentů

	Bojové drily	Taktická příprava	Ženíjní příprava	OPZHN	Zdravotnická příprava	Topografická příprava	Spojovací příprava	Průzkumná příprava	Střelecká příprava
počet respondentů	28	36	8	8	22	8	16	18	22
podíl	70 %	90 %	20 %	20 %	55 %	20 %	40 %	45 %	55 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 5: Nutnost zrevidování jednotlivých příprav v Prog-1-3/M dle respondentů



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Z výše uvedených údajů vyplývá, že největší potřebu revidovat spatřují respondenti v Bojových drilech a Taktické přípravě.

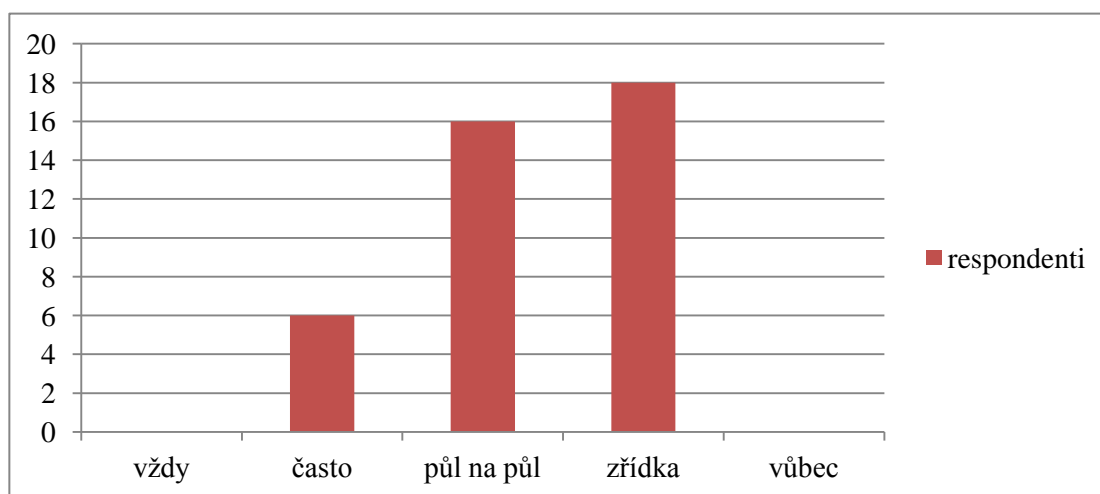
Šestá otázka: Jak často se řídíte metodickými pokyny uvedenými u jednotlivých témat v Prog-1-3/M?

Tabulka 6: Míra využití metodických pokynů dle Prog-1-3/M

	vždy	často	půl na půl	zřídka	vůbec
počet respondentů	0	6	16	18	0
podíl	0 %	15 %	40 %	45 %	0 %

Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf 6: Míra využití metodických pokynů dle Prog-1-3/M



Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Na základě výše uvedených údajů je zřejmé, že respondenti mají značný problém s využíváním metodických pokynů Prog-1-3/M pro výcvik.

Sedmá otázka byla respondentům určena k vlastnímu vyjádření a zhodnocení jejich práce s Prog-1-3/M. V drtivé většině případů se respondenti vyjádřili negativně. Zde uvádím tři z výpovědí.

„Je potřeba tento předpis aktualizovat, jeho znění již neodpovídá potřebám nynějšího stavu a složení jednotek AČR.“ výkonný praporčík

„Předpis je zastaralý, úzce profilovaný na mechanizované jednotky, neodpovídá současným potřebám a trendům, doporučená literatura není aktuální.“ instruktor taktické přípravy

„Prog-1-3/M je v současnosti již zastaralý a pro vedení výcviku nedostačují (zejména Taktická příprava).“ zástupce velitele roty

7 VÝSLEDKY ANALÝZY A NÁVRHY K OPATŘENÍ

Na základě mého dotazníkového šetření a analýzy a komparací výše uvedených předpisů je zřejmé, že český předpis Prog-1-3/M je nedostačujícím předpisem ve svém druhu. Nejzávažnější problém je jeho neschopnost pružněji reagovat na aktuální vývoj ve vojenství a trendy, které vychází ze zkušeností vojáků NATO z nasazení v zahraničí a z výcviku. Další problém spatřuji v nedostatku prakticky zaměřených publikací, pomůcek a příruček v AČR, na které by mohl v současné době odkázat.

Ke zlepšení výcviku našich lehce motorizovaných jednotek vidím jako nezbytná tato opatření:

- 1) Vytvořit Odborem doktrín Programy přípravy jednotek pro lehce motorizované jednotky. V jejich úvodu vylíčit důležitost tohoto předpisu v závislosti na předurčení jednotek a vysvětlit čtenářům, že jde o odlišný druh vojska oproti mechanizovanému.
- 2) Veškerou tematiku přiblížit lehce motorizovaným jednotkám.
- 3) Strukturu předpisu pro lehce motorizované jednotky doporučuji zanechat dle ostatních Programů příprav jednotek, kde dochází k dělení přípravy na vševojskovou a odbornou. V odborné přípravě lze vycházet z dosavadního obsahu Prog-1-3/M, který ale musí být revidován.
- 4) K revidování zkoumaných příprav doporučuji:
 - Bojové drily:
 - přesunout tuto přípravu do odborné přípravy,
 - témata a jejich obsah rozpracovat dle FM literatury v podkapitole 4.1.
 - Taktická příprava:
 - témata zrevidovat dle podkapitoly 4.2, 5.1 a 5.2,
 - zařadit témata: Konvoje, Boj v zastavěné oblasti, Klamání, Distribuce humanitární pomoci, Rozvíjení úspěchu (útok), Boj na zdrženou a Průzkum bojem.
 - Střelecká příprava:
 - zařadit téma Vyžádání paleb (popř. může být součástí Taktické přípravy).

- 5) Zrušit doporučený obsah u jednotlivých témat a nahradit jej stanovami požadovaných znalostí a dovedností, které cvičící jednotka má dosáhnout při zvládnutí daného tématu.
- 6) Publikační činnost Odboru doktrín zaměřit na praktičtější zaměřené publikace, pomůcky a příručky. Tuto literaturu pak včlenit do doporučené literatury jednotlivých témat.
- 7) V doporučené literatuře odkazovat nejen na české publikace, ale i na zahraniční zdroje, ve kterých je obsah jednotlivých témat zpracován na velmi kvalitní úrovni.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce měla naplnit stanovené cíle. Hlavním cílem bylo obhájit potřebu vlastního výcvikového předpisu pro lehce motorizovaný druh bojových jednotek. Tento cíl považuji za splněný, zejména díky dotazníkovému šetření, kdy se drtivá většina dotázaných respondentů vyjádřila kladně k potřebě nového výcvikového předpisu a jejich spokojenost se stávajícím Prog-1-3/M je na mizivé úrovni. Jako další přidanou hodnotou k tomuto splněnému cíli může být vnímán rozbor zásad použití lehce motorizovaných a mechanizovaných jednotek a popis jejich předurčení. Výsledky komparací výcvikových předpisů českých a zahraničních jednotek mohou sloužit jako vstupní podklad pro zpracování nového předpisu. Tento cíl práce pokládám také za splněný, ovšem k vytvoření opravdu kvalitní náhrady současného předpisu, by bylo zapotřebí se problematikou jednotlivých příprav a témat zabývat hlouběji než je tomu v této práci. Největší pozornosti si žádá Taktická příprava, která je stěžejním obsahem výcviku lehce motorizovaných jednotek. Tento cíl práce pokládám za splněný zejména z důvodu, že práce vypovídá o potřebě neustálé aktualizace jednotlivých témat výcviku v závislosti na zkušenostech, které jednotky nabývají při výcviku a nasazení v operacích a zahraničních misích. Tato práce by svými odkazy na zahraniční protějšky našich výcvikových programů mohla vést k zefektivnění tvorby výcvikové literatury v naší armádě. Jak je v práci několikrát zmíněno, v AČR chybí celá řada potřebných výcvikových publikací. Ty, kterými AČR disponuje, se oproti zahraničním drží zpravidla v teoretických rovinách. Jejich pomoc v praktickém výcviku je často nedostačující. S nejkvalitněji zpracovanou literaturou, se kterou jsem se setkal při zpracování této práce, byly americké FM. Proto bych americké FM doporučil Odboru doktrín k jejich práci s výcvikovou dokumentací.

Dalším doporučením v čem se dále v této problematice zabývat bych stanovil rozbor jednotlivých příprav a jim příslušných témat. Největší pozornost, jak již bylo naznačeno, je potřeba věnovat Taktické přípravě a Bojovým drilů, ale dále i přípravám, kterým se tato práce z důvodu svého omezeného obsahu nemohla věnovat, zejména Zdravotnická, Průzkumná a Ženíjná příprava.

Zpracováním této práce jsem ve značném rozsahu obohatil svůj rozhled v dané problematice. Největším přínosem pro mě bylo seznámení se zahraničními programy výcviku, které k mému překvapení jsou všechny, s nimiž jsem se v práci zabýval, na kvalitnější úrovni než v AČR. Dalším přínosem pro mě bylo pochopení principů Standardizace NATO a seznámení se detailněji s historií zavedení lehce motorizovaných praporů do AČR. Oboje uvádím podrobněji v přílohách. Předpokládám, že tato práce by mohla být inspirací pro změnu naší výcvikové legislativy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

4. brn –	4. brigáda rychlého nasazení
7. mb –	7. mechanizovaná brigáda
AČR –	Armáda České republiky
AD –	army doctrine (armádní doktríny)
ADP –	army doctrine publications (publikace armádních doktrín)
AZ –	Aktivní zálohy
BÚU –	brigádní úkolové uskupení
BVP –	bojové vozidlo pěchoty
C-IED –	counter - improvised explosive device (boj s improvizovaným výbušným zařízením)
CFE –	call for fire (vyžádání palby)
CIMIC –	civil-military co-operation (civilně-vojenská spolupráce)
COIN –	counter-insurgency (protipovstalecký)
CREVAL –	combat readiness evaluation (vyhodnocení bojové připravenosti)
ČR –	Česká republika
EU BG –	European Union Battle Group (bojová jednotka Evropské unie)
FM –	field manuál (polní manuál)
GPS –	<i>global positioning system (globální polohovací systém)</i>
GŠ AČR –	Generální štáb Armády České republiky
HZS ČR –	Hasičský záchranný sbor České republiky
IED –	improvised explosive device (improvizované výbušné zařízení)
IZS ČR –	Integrovaný záchranný systém České republiky
KPM –	kontrolně-propouštěcí místo
LOV –	lehce obrněné vozidlo
MO ČR –	Ministerstvo obrany České republiky
MV ČR –	Ministerstvo vnitra České republiky
NATO –	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
NRF –	NATO Response Forces (zásahové jednotky NATO)
ODOS –	Objekty důležité pro obranu státu
OPZHN –	ochrana proti zbraním hromadného ničení

OS ČR –	Ozbrojené síly České republiky
OT –	obrněný transportér
o.z. –	občanský zaměstnanec AČR
PCC –	pre-comabat check (před-bojová kontrola)
PCI –	pre-combat inspection (před-bojová inspekce)
PČR –	Policie České republiky
PS –	pozemní síly
PSYOPS –	psychological operations (psychologické operace)
ROE –	rules of Engagement (pravidla použití síly)
ŘeVD –	Ředitelství výcviku a doktrín (Odbor doktrín před reorganizací)
SOP –	stálé operační postupy
SR –	Slovenská republika
STANAG –	standardization agrément (standardizační dohoda)
T –	téma (používané v Programech příprav jednotek)
VeV–VA –	Velitelství výcviku – Vojenská akademie
VIP –	very important person (velmi důležitá osoba)
VS –	vzdušné síly
VÚ –	vojenský útvar
ZHN –	zbraně hromadného ničení

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pub-75-00-02 Metodika Střelecké Přípravy*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pub-75-00-06 Metodika přípravy v ochraně vojsk proti improvizovaným výbušným zařízením (C-IED)*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.

FLASAR, Z. *Vojenské rozhledy, číslo 3/2016 - Použití kolových a pásových bojových vozidel v operacích*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2015. ISSN 1210-3292.

GENERÁLNÍ ŠTÁB AČR. *Směrnice náčelníka GŠ AČR k nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2011.

GENERÁLNÍ ŠTÁB AČR. *Vševojsk-1-3 Bojový Předpis PS AČR – prapor*. Generální štáb AČR, Praha, 2003.

HRDINKA, J. *Příprava a možnosti použití pěší roty AČR v operacích společného bojového uskupení EU BG*. Brno, 2013. Diplomová práce. Univerzita obrany, Fakulta ekonomiky a managementu. Vedoucí diplomové práce: pplk. Ing. Jiří Černý, Ph.D.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Obranná strategie ČR 2012*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2012. ISBN 978-80-7278-606-0.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Prog-1-3/M Programy přípravy mechanizovaných jednotek*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Pub-31-00-01 Protipovstalecký boj*. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA, 2010.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Ročenka 2007*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – AVIS, 2008. ISBN 978-80-7278-452-3.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Terminologický slovník mechanizovaného vojska*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Operační sekce GŠ AČR, 2000.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská strategie ČR 2008*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2008.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Všeob-Ř-1 Polní řád PS AČR*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2002.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vševojsk-1-4 Bojový předpis PS AČR - část 3 Mechanizovaná, tanková, minometná a protitanková rota*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 1997.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vševojsk-1-5 Bojový předpis PS AČR - část 4 Mechanizovaná, tanková, minometná a protitanková četa, družstvo, osádka, obsluha*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 1997.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vševojsk-4-2 Osnovy střelb z ručních zbraní a zbraní bojových vozidel*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2010.

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Zpráva o stavu reformy ozbrojených sil (přijata usnesením vlády ČR č. 640 ze dne 11. června 2007)*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2007.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. ISBN: 978-80-7441-005-5

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Obranná strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.

PERNICA, B. *Vojenské rozhledy, číslo 4/2009 - Koncepční přeměny v armádě po roce 1989*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2009. ISSN 1210-3292.

POJEZDNÝ, O. *Krajské vojenské velitelství*. Praha, 2014. Seminární práce. Univerzita Jana Amose Komenského, obor Bezpečnostní studia. Vedoucí seminární práce: Doc. JUDr. Jan BRÁZDA Ph.D.

RAŠKA, A. *Historický vývoj mechanizovaného a tankového vojska OS ČR*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Univerzita obrany, Fakulta ekonomiky a managementu. Vedoucí bakalářské práce: mjr. Ing. Pavel Fousek.

REDAKCE A REPORT. *Transformace rezortu Ministerstva obrany ČR: A report: zvláštní číslo*. 2007, zvláštní číslo. ISSN 1211-801X.

ÚŘAD PRO OBRANNOU STANDARDIZACI, KATALOGIZACI A STÁTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JAKOSTI. *APP-6 Terminologický slovník pojmů a definic NATO*. Praha: Odbor obranné standardizace, 2007.

VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-30-33-01 Použití vzdušných sil v operacích*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.

VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-31-11-01 Taktika družstva*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.

- VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-31-11-02 Taktika čety*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.
- VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-31-11-03 Taktika roty*. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín, 2008.
- VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL. *Pub-70-00-01 Programy základní přípravy*. 2. vyd. Vyškov: Správa doktrín Ředitelství výcviku, 2008.
- VELITELSTVÍ VÝCVIKU – VOJENSKÁ AKADEMIE. *Doktrinální soustava AČR*. Vyškov: Odbor doktrín, 2007.
- VELITELSTVÍ VÝCVIKU – VOJENSKÁ AKADEMIE. *Zkušenosti z operací – Prohledávací operace*. Vyškov: Odbor doktrín, 2009.
- VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2002.
- VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení vlády ČR č. 1140 ze dne 13. listopadu 2002*.
- VÚ 1837 CHRUDIM. *Pomůcka pro jednotlivce, velitele družstva a velitele čety 43. výsadežového mechanizovaného praporu*. Chrudim: VÚ 1837 Chrudim, 2003.
- VÚ 6069 JINDŘICHŮV HRADEC. *Statut 44. lehkého motorizovaného praporu*. J. Hradec: VÚ 6069 J. Hradec, 2008.
- ZAHRADNÍČEK, P. *Vojenské rozhledy, číslo 2/2014 – Možné perspektivy rozvoje bojových jednotek lehkého typu*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2014. ISSN 1210-3292.
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>
- Zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221>
- Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>
- Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-309>
- ZETOCHA, K. *Vojenské rozhledy, číslo 4/2013 – Výzbroj mechanizovaného vojska: jak dál s BVP-2 a vize rozvoje*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2013. ISSN 1210-3292.
- ZIGO, Š. *ústní sdělení* (o.z. centra doktrín VeV – VA, sídl. Víta Nejedlého, Vyškov) dne 23. listopadu 2016.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-06 Urban operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. PIN: 080805-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-21.31 The Stryker brigade combat team*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2003. PIN: 080661-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-23.25 Shoulder-launched munitions*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. PIN: 079185-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-24 Counterinsurgency*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. Marine Corps PCN: 143 000124 00.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-90.6 Brigade combat team*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2010. PIN: 083395-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 3-97.6 Mountain operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2000. PIN: 078695-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 4-01.41 Army rail operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2003. PIN: 081160-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 4-01.45 Tactical Convoy Ops*. US Army Training and Doctrine Command, 2005. PIN: 082308-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 5-0 The Operations process*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2010. PIN: 082115-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *ARTEP 7-1-DRILL Warrior battle drills*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2006. PIN: 083368-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 7-8 Infantry rifle platoon and squad*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2001. PIN: 069817-001.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 19-15 Civil disturbances*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1985. DODDOA-008934.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM-19-25 Military police traffic control*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1971. PIN: 114-209/5071.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND US ARMY RESERVE. *FM 20-32 Mine/Countermine operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2004. PCN 32002016000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 22-6 Guard Duty*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1971. PIN: 023689-001.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 55-30 Army motor transport units and operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1980. PIN: 705-964.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 55-312 Military convoy operations in the continental United States*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1980. PIN: 388-421/02486.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 90-3 Desert operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1993. PIN: 071443-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FM 90-5 Jungle operations*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1982. PIN: 051485-000.

ACTIVE ARMY, ARMY NATIONAL GUARD, AND U.S. ARMY RESERVE. *FMI 3-34.119 Improvised explosive device defeat*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2007. PIN: 65473-8929.

DOWÓDZTWO GENERALNE RODZAJÓW SIŁ ZBROJNYCH. *Program szkolenia pododdziałów wojsk pancernych, zmechanizowanych i zmotoryzowanych*. Warszawa: Dowództwo generalne rodzajów sił zbrojnych, 2016.

NATO. *Bi SC Education And Training Directive*. NATO, 2013. 5000 TI-320/TT-8663/Ser:NU0043 (Směrnice NATO - Vzdělávání a odborná příprava).

NATO. *Capability codes and capability statements*. Supreme Allied Commander - Europe, Belgium, 2011. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser:NU0053.

US ARMY. *SH 21-76 Ranger handbook*. US Army Infantry school, 2006.

VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *SPG-3-50/1/Vševojsk Programy výcviku mechanizovaného práporu*. Trenčín: Veliteľstvo PS OS SR, 2012.

Seznam použitých internetových zdrojů

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Struktura OS v míru* [online]. © 2008 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.armadaceskerepubliky.cz/struktura-armady>

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Velitelství PS AČR* [online]. © 2016 [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-pozemnich-sil-86865>

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Plné znění Bílé knihy o obraně v češtině a angličtině* [online]. © 2011 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/plne-zneni-bile-knihy-o-obrane-55515>

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Reforma ozbrojených sil* [online]. © 2009 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=13424>

ODBOR DOKTRÍN. *Úvod* [online]. © 2008 [cit. 2016-11.26]. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/misto_a_uloha.html

ODBOR DOKTRÍN VEV-VA VYŠKOV. *Odbor doktrín* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-26]. Dostupné z: <http://doctrine.vavyskov.cz/index.html>

PROCHÁZKA, J. *Transformace resortu MO ČR pokračuje* [online]. © 2007 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=23606&slozka=23581&xsekce=23580&>

UK ESSAYS. *Infantry battalions to mechanised infantry* [online]. © 2015 [cit. 2016-10-03]. Dostupné z: <https://www.ukessays.com/essays/history/infantry-battalions-to-mechanised-infantry-history-essay.php>

ÚŘAD PRO OBRANNOU STANDARDIZACI, KATALOGIZACI A STÁTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JAKOSTI. *O nás* [online]. © 2007 [cit. 2016-11.22]. Dostupné z: <http://www.urosksoj.army.cz>

ÚŘAD PRO OBRANNOU STANDARDIZACI, KATALOGIZACI A STÁTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JAKOSTI. *Standardizace v NATO* [online]. © 2007 [cit. 2016-11.22]. Dostupné z: <http://www.oos.army.cz/standardizace-v-nato>

VELITELSTVÍ VÝCVIKU - VOJENSKÁ AKADEMIE. *O nás* [online]. © 2007 [cit. 2016-11.26]. Dostupné z: <http://www.vavyskov.cz/content/o-nas>

Seznam použitých intranetových zdrojů

ODBOR DOKTRÍN. *Odbor doktrín* [online]. © 2010 [cit. 2016-11.27]. Dostupné z: <http://vev-va.ispovy.acr/views/news/odbor-doktrin>

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1: Míra dostatečnosti Prog-1-3/M pro lehce motorizované jednotky AČR	50
Graf 2: Potřebnost vlastních výcvikových programů pro lehce motorizované jednotky AČR	51
Graf 3: Míra spokojenosti s doporučeným obsahem témat v Prog-1-3/M	52
Graf 4: Míra spokojenosti s doporučenou literaturou u jednotlivých témat v Prog-1-3/M	53
Graf 5: Nutnost zrevidování jednotlivých příprav v Prog-1-3/M dle respondentů....	54
Graf 6: Využití metodických pokynů dle Prog-1-3/M	55

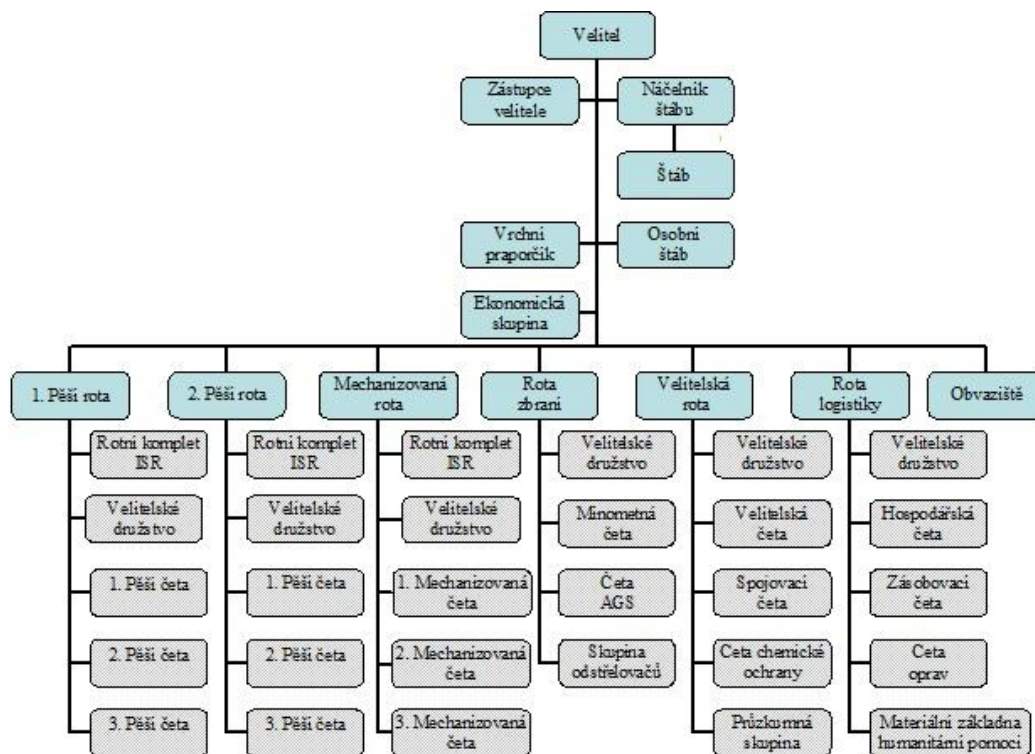
Seznam tabulek

Tabulka 1: Míra dostatečnosti Prog-1-3/M pro lehce motorizované jednotky AČR.	50
Tabulka 2: Potřebnost vlastních výcvikových programů pro lehce motorizované jednotky AČR	51
Tabulka 3: Míra spokojenosti s doporučeným obsahem témat v Prog-1-3/M	52
Tabulka 4: Míra spokojenosti s doporučenou literaturou u jednotlivých témat v Prog-1-3/M	53
Tabulka 5: Nutnost zrevidování jednotlivých příprav v Prog-1-3/M dle respondentů	54
Tabulka 6: Využití metodických pokynů dle Prog-1-3/M	55

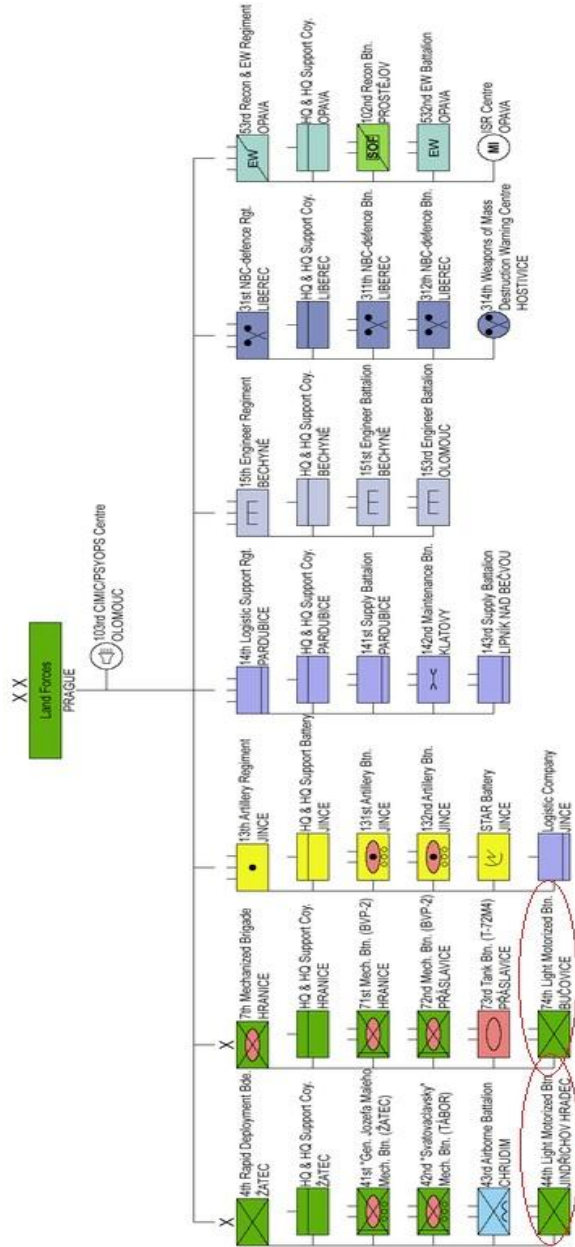
SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Organizační struktura lehce motorizovaného praporu	I
Příloha B – Organizační struktura PS AČR	II
Příloha C – Rozdělení hlavních jednotek AČR podle operačního použití	III
Příloha D – Lehce motorizované jednotky ve struktuře AČR	IV
Příloha E – Historie vzniku lehce motorizovaných praporů v ČR	VI
Příloha F – Lehce motorizované prapory jako součást OS	X
Příloha G – Další využití mechanizovaných a lehce motorizovaných jednotek ..	XVI
Příloha H – Odbor doktrín	XX
Příloha I – Standardizace NATO	XXI
Příloha J – Dotazník	XXIII
Příloha K – Přehled témat Odborné přípravy (Prog-1-3/M)	XXV

Příloha A – Organizační struktura lehce motorizovaného praporu




Příloha B – Organizační struktura PS AČR



Příloha C – Rozdělení hlavních jednotek AČR podle operačního použití

Jednotky	Bojové síly	Bojová podpora	Bojové zabezpečení
Velitelství 4. brigády rychlého nasazení			
41. mechanizovaný prapor			
42. mechanizovaný prapor			
43. výsadkový mechanizovaný prapor			
44. lehký motorizovaný prapor			
Velitelství 7. mechanizované brigády			
71. mechanizovaný prapor			
72. mechanizovaný prapor			
73. tankový prapor			
74. lehký motorizovaný prapor			
102. průzkumný prapor			
13. dělostřelecká brigáda			
131. dělostřelecký oddíl			
132. dělostřelecký oddíl			
601. skupina speciálních sil*			
21. křídlo taktického letectva (základna)			
22. křídlo letectva (základna)			
23. křídlo vrtulníkového letectva (základna)			
24. křídlo dopravního letectva (základna)			
25. protiletadlová raketová brigáda			
26. brigáda velení, řízení a průzkumu			
Centrum letecké záchranné služby			
34. základna komunikačních a informačních systémů			
31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany			
311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany			
312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany			
314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení			
Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení			
101. spojovací prapor			
103. středisko CIMIC/PSYOPS			
104. zabezpečovací prapor			
Velitelství 14. brigády logistické podpory			
141. zásobovací prapor			
142. prapor oprav			
Velitelství 15. ženijní brigády			
151. ženijní prapor			
152. ženijní prapor			
153. ženijní prapor			
Vojenská policie			
Prvky stacionární logistiky			
53. brigáda průzkumu a elektronického boje			
Prvky stacionárních komunikačních a informačních systémů			
Nemocniční zdravotnictví (základna)			
Prvky stacionárního vojenského zdravotnictví			

 pozemní síly

 vzdušné síly

 síly podpory

 jiné (např. podřízenost MO)

Příloha D – Lehce motorizované jednotky ve struktuře AČR

AČR, vedle Vojenské kanceláře prezidenta republiky a Hradní stráže, je hlavním pilířem OS ČR, které ČR vytváří k zajišťování své bezpečnosti.⁸⁶ OS ČR tvoří vojáci v činné službě, kteří se řídí zákonem č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. OS se vzájemně doplňují dle charakteru úkolu, který plní. Hlavním úkolem OS ČR je příprava k obraně vlasti a bránění ČR proti vnějšímu napadení. Dále plní OS ČR úkoly, které ČR vyplývají z mezinárodních smluv pojednávajících o společné obraně (např. NATO). Na tomto základě se OS ČR zúčastňují spolupráce s cizími státy a to zejména účasti při mezinárodních vojenských cvičení, nebo operacích na podporu a udržení míru a bezpečnosti ve světě a při zajišťování záchranných a humanitárních akcí.⁸⁷

„AČR je hlavním subjektem realizace obrany ČR. Zajišťuje nepřetržitou, nezávislou a efektivní přípravu pro obranu Českého území před napadením nepřítelem.“⁸⁸ Strukturu a koncepci výstavby AČR schvaluje Vláda ČR na návrh ministra obrany ČR. Strukturu AČR tvoří vojenské útvary, zařízení a záchranné útvary, které se v případě potřeby mohou slučovat do větších celků, nebo začleňovat do organizačních struktur zahraničních armádních celků.⁸⁹ Úkoly AČR jsou stanoveny v zákoně č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR.

Řídícím orgánem AČR je generální štáb AČR se sídlem v Praze. Generálnímu štábu AČR jsou podřízena tato tři velitelství: Velitelství pozemních sil, Velitelství vzdušných sil a Velitelství výcviku – Vojenská akademie. Lehce motorizované jednotky v AČR spadají pod PS. Samotná struktura PS je dělena na síly bojové, síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení.

Bojové síly PS tvoří 4. brigáda rychlého nasazení s velitelstvím v Žatci a 7. mechanizovaná brigáda s velitelstvím v Hranicích na Moravě. 4. brn tvoří 41. mechanizovaný prapor v Žatci, 42. mechanizovaný prapor v Táboře, 43. výsadkový prapor v Chrudimi a 44. lehký motorizovaný prapor v Jindřichově Hradci. Dále pak u 4.

⁸⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015, s. 22, čl. 100. ISBN: 978-80-7441-005-5.

⁸⁷ Zákon č. 219/1999 Sb. o OS ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 3, 9 a 10. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>

⁸⁸ ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Struktura OS v míru* [online]. © 2008 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.armadaceskerekpubliky.cz/struktura-armady>

⁸⁹ Zákon č. 219/1999 Sb. o OS ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 6 a 13. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>

brn nově vzniká 45. mechanizovaný prapor v Rakovníku. 7. mb tvoří 71. mechanizovaný prapor v Hranicích na Moravě, 72. mechanizovaný prapor v Přáslavicích, 73. tankový prapor v Přáslavicích a 74. lehký motorizovaný prapor v Bučovicích.

Síly bojové podpory PS tvoří 13. dělostřelecký pluk v Jincích, 15. ženijní pluk s velitelstvím v Bechyni, 31. pluk radiální, chemické a biologické ochrany v Liberci, 53. pluk průzkumu a elektronického boje s velitelstvím v Opavě a 103. centrum CIMIC/PSYOPS v Olomouci.

Síly bojového zabezpečení PS tvoří 14. logistická brigáda s velitelstvím v Pardubicích.⁹⁰

Lehce motorizované jednotky v AČR jsou tedy dva prapory, které jako součásti svých brigád tvoří strukturu bojových sil v podřízenosti PS. Jedná se o prapory nejmladší (s výjimkou nově vznikajícího 45. mechanizovaného praporu v Rakovníku). Lehce motorizované jednotky byly zavedeny do AČR v rámci transformace OS ČR v roce 2008. *"Uvolněné zdroje z transformace záchranných praporů budou využity ve prospěch výstavby 44. lehkého motorizovaného praporu (Jindřichův Hradec) a 74. lehkého motorizovaného praporu (Bučovice) tak, aby byl posílen podíl nasaditelných sil k naplnění stanovených politicko-vojenských ambicí ČR."*⁹¹

⁹⁰ ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Velitelství PS AČR* [online]. © 2016 [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-pozemnich-sil-86865>

⁹¹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Ročenka 2007*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – AVIS, 2008, s. 34. ISBN 978-80-7278-452-3.

Příloha E – Historie vzniku lehce motorizovaných praporů v ČR

Počátek procesu vzniku nových lehce motorizovaných praporů v AČR sahá až k 29. srpnu roku 2001, kdy byly vládou ČR schváleny cíle a principy reformy OS ČR. Přední myšlenkou této reformy bylo, aby budoucí reformované OS byly vystavěny se schopností zabezpečovat obranu území ČR a se schopností zvládat asistenční úkoly ve prospěch IZS ČR. Dalším úkolem této reformy bylo maximálně zhodnotit členství ČR v Severoatlantické alianci, které bude odpovídat českým možnostem přispívat do kolektivní bezpečnosti NATO a potřebám vysílat jednotky AČR do mnohonárodních mírových, stabilizačních a humanitárních operací. Tato původní reforma OS ČR byla vystižena heslem „*Vytvoření moderní, mobilní, malé a mladé armády.*“⁹² (tzv. 4M)

Po zahájení reformy OS ČR, v květnu roku 2001, stanovila Vláda ČR čtyři nezbytné podmínky, které bylo třeba při reformě respektovat.

1) Obrana ČR je hlavním úkolem OS. Nejlepším způsobem, jak tento úkol zabezpečit, je konfliktům předcházet a v případě, že se to nepodaří, řešit je v místě jejich vzniku a nedovolit jejich přenesení na naše území. K tomu musíme mít připravené síly schopné působení nejen ve vlastním teritoriu, ale také v zahraničí v sestavě mezinárodních uskupení.

2) ČR si vzhledem ke svým zdrojovým možnostem může dovolit omezenou účast při řešení konfliktů v zahraničí a tyto možnosti určují vojensko-politické ambice ČR. V míru je to až 5000členný kontingent pozemních sil na dobu 6 měsíců nebo dlouhodobé vyslání a působení kontingentu v síle 1250 osob (s rotací). V obou variantách může místo pozemních sil být použit prvek vzdušných sil v odpovídající zdrojové hodnotě, případně kombinace.

3) OS ČR musí na konci reformy dosáhnout požadovaných schopností, které jsou pro jejich operační nasazení v aliančních nebo koaličních silách nezbytné. Ke klíčovým schopnostem patří úroveň vycvičenosti sil, mobilita, účinnost nasazení a udržitelnost v operaci, dále odolnost a vlastní ochrana, efektivnost systémů velení a řízení a další.

⁹² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Reforma ozbrojených sil* [online]. © 2009 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=13424>

4) *Schopnost OS plnit vojensko-politické ambice ČR a úkoly v národní odpovědnosti vychází z naplněnosti vojenských funkcí v OS v průměru na 85%. S tím souvisí i operativnost v nasazení sil bez nutného doplňování velkého počtu záložníků.*⁹³

O přesně osm měsíců později tedy 29. dubna 2002 vzala Vláda ČR na vědomí „Koncepci výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR“, kterou MO připravilo ve svém, nově pro tuto reformu zřízeném, Centru pro reformu OS ČR.⁹⁴ Materiál „Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR“ byl schválen a přijat usnesením vlády ČR č. 1140 ze dne 13. listopadu 2002 při zasedání vlády ČR.

Na reformu OS ČR a přijatou „Koncepci výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR“ navázala v roce 2007 transformace resortu MO, kdy Vláda ČR usnesením č. 640 ze dne 11. června 2007 ke „Zprávě o stavu reformy OS ČR“ vydala úkol tehdejší ministryni obrany JUDr. Vlastě Parkanové předložit Vládě ČR do 27. září 2007 návrh dalšího postupu transformace OS ČR. Hlavním cílem „Zprávy o stavu reformy OS“ bylo poskytnout Vládě ČR informace o stavu naplňování cílů a úkolů „Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR“. Hodnoceným obdobím v tomto materiálu bylo období let 2003 – 2006. „Zpráva o stavu reformy OS“ vypověděla, že byl splněn hlavní cíl první etapy reformy OS, dosažení počátečních operačních schopností OS ke dni 31. prosince 2006. Počátečních operačních schopností dosáhly OS dle hodnotící metodiky NATO – CREVAL, která byla řízena mezinárodní komisí a pozorovateli NATO.⁹⁵ Počátečních operačních schopností bylo dosaženo jednotkou OS, a to brigádním úkolovým uskupením, vystavěným na bázi 4. brigády rychlého nasazení. BÚU vzniklo v roce 2006 a to vůbec poprvé v rámci naší armády.

Vláda ČR přijala svým usnesením č. 1194 ze dne 22. října 2007 dokument „Transformace resortu MO ČR“ namísto plánované „Transformace OS“ a to z důvodu stále omezenějšímu zdrojovému rámci pro zajištění další činnosti a rozvoje resortu MO. Cílem „Transformace resortu MO ČR“ bylo přizpůsobit koncepci druhé etapy reformy vývoji bezpečnostního prostředí, omezenému zdrojovému rámci a novým přístupům k výstavbě operačních schopností. „Transformace resortu MO ČR“ se stala

⁹³ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Reforma ozbrojených sil* [online]. © 2009 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=13424>

⁹⁴ Tamtéž

⁹⁵ NATO. *Bi SC Education And Training Directive*. NATO, 2013, s. 46. 5000 TI-320/TT-8663/Ser:NU0043.

kompromisem mezi zamýšlením dalšího zkvalitňování schopností vojsk a omezením výdajů na rezort obrany.⁹⁶ „Transformace rezortu MO ČR“ byla přijata s časovým výhledem do roku 2018⁹⁷ a předpokládala, že se ČR nachází v relativně příznivé bezpečnostní situaci bez pravděpodobnosti rozsáhlého vojenského konfliktu na území ČR nebo na území dalších členských států NATO nebo EU. Tento dokument vycházel z přesvědčení, že hrozba vlastní nebo spojenců bude odhalena s předstihem, který umožní přípravu a následné potlačení vnější hrozby a to ve spolupráci se spojenci. „Transformace rezortu MO ČR“ se dále zabývá vlastním zajištěním vzdušného prostoru a obranou vlastních a spojeneckých zájmů mimo území těchto států a nepočítala s možností samostatného vojenského působení v zahraničních operacích, nýbrž vždy s podporou a ve spolupráci se spojenci.⁹⁸

V obsahu „Transformace rezortu MO ČR“ byly uvedeny první zmínky o vzniku nového druhu vojsk v AČR a to výstavbě dvou lehce motorizovaných praporů jako jedna ze změn ve struktuře OS ČR. Dále pak úprava struktur a působností operačních velitelství, změna struktur ženijních útvarů a záchranných útvarů s cílem zvýšit podíl nasaditelných sil.⁹⁹ Vznik lehce motorizovaných praporů byl realizován transformací záchranných praporů v Jindřichově Hradci (ze 153. záchranného praporu v podřízenosti 15. ženijní záchranné brigády na 44. lehký motorizovaný prapor, zařazen do organizační struktury 4. brigády rychlého nasazení) a v Bučovicích (ze 155. záchranného praporu v podřízenosti 15. ženijní záchranné brigády na 74. lehký motorizovaný prapor, zařazen do organizační struktury 7. mechanizované brigády).¹⁰⁰ Lehce motorizované prapory zahájili svou činnost 1. října 2008, čemuž předcházela zhruba půlroční práce základního organizačního jádra praporu. Lehce motorizované prapory lze, kromě jejich předurčení, dle „Transformace rezortu MO ČR“ využít v rámci IZS ke zřízení míst dekontaminace

⁹⁶ PERNICA, B. *Vojenské rozhledy*, číslo 4/2009 - *Koncepční přeměny v armádě po roce 1989*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2009, s. 46. ISSN 1210-3292.

⁹⁷ PROCHÁZKA, J. *Transformace resortu MO ČR pokračuje* [online]. © 2007 [cit. 2016-09.20].

Dostupné z:

<http://www.obranaastrategie.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=23606&slozka=23581&xsekce=23580&>

⁹⁸ PERNICA, B. *Vojenské rozhledy*, číslo 4/2009 - *Koncepční přeměny v armádě po roce 1989*. Ministerstvo obrany ČR, Prezentační a informační centrum MO, 2009, s. 46. ISSN 1210-3292.

⁹⁹ REDAKCE A REPORT. *Transformace rezortu Ministerstva obrany ČR: A report: zvláštní číslo*. 2007, zvláštní číslo, s. 7. ISSN 1211-801X.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 8.

osob a techniky a při vzniku krizové situace značného rozsahu obecně jako další část sil a prostředků AČR.¹⁰¹

¹⁰¹ REDAKCE A REPORT. Transformace rezortu Ministerstva obrany ČR: *A report: zvláštní číslo*. 2007, zvláštní číslo, s. 22. ISSN 1211-801X.

Příloha F – Lehce motorizované prapory jako součást OS

Proces Transformace MO ČR byl podpořen přijetím nové „Vojenské strategie“ kterou Vláda ČR schválila v červenci 2008. „Vojenská strategie“, vycházela z hodnocení bezpečnostního prostředí ve světě, z „Bezpečnostní strategie ČR“, ze „Strategické koncepce NATO“ a „Bezpečnostní strategie EU“.¹⁰² Před svým zánikem a nahrazením dokumentem „Obranná strategie“ (schválena vládou ČR dne 26. září 2012), vymezovala zásady pro výstavbu OS v bodech: účelnost, nasaditelnost, společné působení, interoperabilita, modularita, mezinárodní spolupráce, kompetentnost personálu.

„Obranná strategie ČR“ vymezila hlavním výkonným prvkem obranné politiky státu OS, jejichž rozhodující částí je AČR.¹⁰³ Podle „Obranné Strategie ČR“ rozvíjí ČR schopnost spolupráce OS, dalších složek státní správy a civilního sektoru v rámci tzv. komplexního přístupu v operacích na podporu mezinárodního míru a bezpečnosti a civilně-vojenských misí.¹⁰⁴ OS ČR mohou podpořit civilní orgány na území státu v rámci IZS, a to zejména při zvládnutí následků rozsáhlých živelních pohrom, průmyslových nebo ekologických havárií. V závažných případech ohrožení vnitřní bezpečnosti státu a jeho občanů může MO poskytnout síly a prostředky k podpoře a posílení PČR.¹⁰⁵ Politicko-vojenské ambice pro výstavbu OS ČR jsou politickým zadáním pro OS ČR k jejich rozvoji a zajištění zákonných povinností, spojeneckých závazků a případně dalších úkolů. Rozvoj vojenských schopností OS ČR respektuje závěry „Bílé knihy o obraně“ z roku 2011 a je určován kvalitativními a kvantitativními kritérii.¹⁰⁶

¹⁰² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská strategie ČR 2008*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2008, s. 2.

¹⁰³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Obranná strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015, s. 2. ISBN 978-80-7441-005-5.

¹⁰⁴ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Obranná strategie ČR 2012*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2012, s. 8. ISBN 978-80-7278-606-0.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 9.

¹⁰⁶ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Obranná strategie ČR 2012*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2012, s. 9. ISBN 978-80-7278-606-0.

Kvalitativní kritéria:

- jeden soubor sil pro plnění jak vojenských úkolů, tak i pro podporu civilních orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru;
- účelnost sil s ohledem na úkoly OS ČR rámci systému obrany ČR a nejpravděpodobnější způsoby jejich použití při zachování schopnosti pružně reagovat v širším spektru činností;
- efektivita sil s důrazem na dosažení poměru bojových a výkonných prvků (60 %) vůči podpůrným (40 %) v rámci všech složek OS;
- modularita sil umožňující vytvářet na bázi organických jednotek úkolová uskupení odpovídající charakteru činnosti;
- nasaditelnost sil a jejich využitelnost pro plnění úkolů ve spojeneckých operacích při současném zvyšování udržitelnosti jednotek v mezinárodních operacích;
- interoperabilita sil zajišťující součinnost se spojenci a plnění úkolů v aliančním integrovaném informačním prostředí;
- specializace sil v oblastech s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou např. OPZHN, jednotky pro speciální operace, vojenské zdravotnictví, mnohonárodní logistika a schopnosti vrtulníkového letectva.¹⁰⁷

Kvantitativní kritéria:

- při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, kdy bude ohrožena svrchovanost a územní celistvost ČR, jsou nasazeny všechny síly a prostředky OS ČR včetně využití branné povinnosti;
- pro kolektivní obranu podle článku 5 Severoatlantické smlouvy poskytuje ČR pozemní a vzdušné síly předurčené k tomuto účelu v rámci obranného plánování NATO, jejichž základ tvoří brigádní úkolové uskupení na bázi mechanizované brigády;
- pro mezinárodní operace ke zvládnutí krizí je ČR v závislosti na charakteru situace schopna souběžně nebo postupně vyčlenit:

¹⁰⁷ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Obranná strategie ČR 2012*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2012, s. 10. ISBN 978-80-7278-606-0.

- praporeční úkolové uskupení PS, nebo ekvivalent VS, s rotací po šesti měsících; v rámci tohoto nasazení jsou OS ČR schopny poskytnout velitelství pro mnohonárodní úkolové uskupení, a to až po dobu jednoho roku,
 - rotační úkolové uskupení PS nebo VS s rotací po šesti měsících,
 - uskupení do velikosti odpovídající prapore, která jsou určena do pohotovosti sil rychlé reakce NATO (NRF) nebo EU (EU BG);
- ČR je schopna přispívat i do dalších operací speciálními uskupeními nebo skupinami odborníků, a to např. speciálními jednotkami a expertními týmy v oblasti výcviku a vojenského poradenství.¹⁰⁸

Vliv Bílé knihy na rozvoj OS

Zřejmě největší vliv na chod a vývoj OS měla v posledních letech „Bílá kniha o obraně“ (usnesení vlády ČR č. 369 ze dne 18. května 2011). Tento dokument vzešel z programového prohlášení Vlády ČR, kdy před rokem 2011 zhodnotil reálný stav v OS a navrhl opatření ke zlepšení fungování resortu MO. „Bílá kniha“ poukazuje na stav, vzniklý vzhledem ke škrtům a nehospodárnosti resortu MO. AČR potažmo OS trpí dlouhodobou nestabilitou, na rozdíl oproti původním vyhlídkám, před zahájením první etapy reformace OS z roku 2002. Tři hlavní zjištění autorů „Bílé knihy o obraně“ byla následující:

- vinou demografického vývoje a klesající konkurenceschopnosti AČR na trhu práce nebude možné dosáhnout momentálně platné početní ambice 26 200 vojáků;
- resort obrany tíží deficit 80 – 90 miliard Kč nahromaděný v minulosti;
- v následujících letech končí životnost řady techniky a resort obrany nebude schopen financovat všechny dříve plánované modernizace.¹⁰⁹

¹⁰⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Obranná strategie ČR 2012*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, Odbor komunikace a propagace, 2012, s. 10. ISBN 978-80-7278-606-0.

¹⁰⁹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Plné znění bílé knihy o obraně v češtině a angličtině* [online]. © 2011 [cit. 2016-09.20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/plne-zneni-bile-knihy-o-obrane-55515>

„Bílá kniha“ k redukcí OS ČR: Pro ČR se střední Evropa stala nejbezpečnějším místem v novodobé historii českého národa. Redukce vojenských kapacit v okolních zemích a příslušnost těchto zemí a ČR k NATO nebo EU minimalizuje možnost případného vzájemného vojenského konfliktu.¹¹⁰

Vymezení obsahu a odpovědnosti za obranu podle Bílé knihy:

- hlavním úkolem OS je připravovat se k obraně suverenity a územní celistvosti ČR a bránit ji před vnějším napadením. Mohou být nasazeny i při záchranných pracích, k likvidaci následků živelních katastrof a v mezinárodních operacích na prosazení, podporu a udržení míru a záchranných a humanitárních akcích;
- zajištění úplné a všestranné obrany území ČR je možné pouze v rámci sdílené odpovědnosti a vzájemné pomoci v systému kolektivní obrany NATO. S členstvím v tomto systému ČR převzala příslušný díl odpovědnosti za bezpečnost a obranu svých spojenců, stejně jako spojenci přebírají část odpovědnosti za obranu ČR. Členství v mezinárodních organizacích však z ČR nesnímá její prvotní odpovědnost za vlastní obranu;
- pro zajištění obrany a bezpečnosti ČR je též významné členství v EU. ČR podporuje vytváření vojenských schopností EU, a to v souladu s budováním schopností NATO;
- odpovědnost za obranu ČR má vláda. Zajišťuje ji prostřednictvím OS. V širším smyslu mají tuto odpovědnost další instituce státní správy a samosprávy a všichni občané.¹¹¹

Politicko-vojenské ambice ČR podle „Bílé knihy“:

- politicko-vojenské ambice ČR, které byly popsány v dokumentech „Transformace resortu MO ČR“ a „Vojenská strategie ČR“ (nahrazena „Obrannou strategií“), zůstávají základní politickou směrnicí rozvoje vojenských schopností;

¹¹⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 28. ISBN 978-80-7278-564-3.

¹¹¹ Tamtéž, s. 29.

- OS jsou mimo území ČR nasazovány pouze v souladu s ústavním pořádkem a příslušnými zákony ČR a v souladu s principy Charty OSN. Nasazení probíhá v rámci širšího úsilí mezinárodního společenství a v celém spektru operací vedených NATO, EU, OSN nebo pro tento případ vytvořenými koalicemi;
- pro kolektivní obranu v souladu s článkem 5 Severoatlantické smlouvy poskytne ČR PS a VS ze souboru sil předurčených v rámci obranného plánování NATO, jejichž hlavní částí je brigádní úkolové uskupení na bázi mechanizované brigády. Při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, kdy bude ohrožena svrchovanost a územní celistvost ČR, budou nasazeny všechny síly a prostředky profesionálních OS včetně využití všeobecné branné povinnosti.¹¹²

Plnění úkolů dle BK:

Při vojenských operacích mimo článek 5 Severoatlantické smlouvy:

- mohou OS ČR postupně nebo souběžně plnit úkoly spojené s vedením bojové činnosti i úkoly humanitární a pomáhat při post-konfliktní stabilizaci a obnově země;
- je ČR schopna se souběžně účastnit těmito uskupeními:
 - brigádním úkolovým uskupením po dobu šesti měsíců bez rotace,
 - praporem úkolovým uskupením s rotací po šesti měsících. V rámci nasazení praporem úkolového uskupení jsou OS schopny až na jeden rok poskytnout velitelství pro mnohonárodní brigádní úkolové uskupení,
 - rotním úkolovým uskupením s rotací po šesti měsících,
 - v období, kdy nebude nasazeno brigádní úkolové uskupení, uskupeními do hodnoty praporu určenými do pohotovosti v rámci sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF) nebo EU (Battle Group, BG),
 - je ČR schopna přispívat i speciálními uskupeními nebo skupinami odborníků, a to např. speciálními jednotkami a odřady, nebo expertními týmy v oblasti výcviku a poradenství či skupinami vojáků do mezinárodních štábů a pozorovatelských misí.

¹¹² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 29 a 30. ISBN 978-80-7278-564-3.

K podpoře civilních orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru:

- na území ČR jsou OS připraveny na podporu IZS nebo PČR poskytnout v nezbytném rozsahu a podle dostupnosti síly a prostředky, které mohou být dále posíleny jednotkami AZ. V principu jsou ve prospěch IZS nebo PČR využitelné všechny síly a prostředky OS;
- mimo území ČR jsou OS schopny poskytnout na podporu civilních orgánů a organizací síly a prostředky podle okamžitých možností.¹¹³

¹¹³ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 30 a 31. ISBN 978-80-7278-564-3.

Příloha G – Další využití mechanizovaných a lehce motorizovaných jednotek

Mechanizované a lehce motorizované jednotky se v případě, kdy nejsou nasazeny k bojovému či jinému použití, zabývají svou přípravou na tyto události. Svůj výcvik organizují ve vojenských výcvikových prostorech, či ve svých posádkách.¹¹⁴

Zpravidla se tyto výcviky provádí formou intenzivních vojenských výcviků nebo nepřetržitých vojenských výcviků.¹¹⁵

Kromě své přípravy pro případ války a přípravy do zahraničních operací mohou být mechanizované a lehce motorizované jednotky stejně jako další příslušníci OS využívány na zvládnutí celé škály krizových situací. I tyto jednotky mohou být nasazovány v událostech, které ohrožují životy, zdraví, majetek, životní prostředí, vnitřní bezpečnost či veřejný pořádek a to při efektivní spolupráci s IZS.¹¹⁶ Mechanizované i lehce motorizované jednotky v AČR mohou plnit tyto úkoly:

- nasazení k záchranným a likvidačním pracím v rámci IZS;
- posílení dekontaminačních míst;
- výstavba materiální základny humanitární pomoci;
- posílení PČR,
- střežení vybraných ODOS.¹¹⁷

Objekty důležité pro obranu státu (ODOS) jsou pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení OS.¹¹⁸ Jejich charakteristika je dále určena zákonem č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR.

¹¹⁴ Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 30. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>

¹¹⁵ Zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 31c. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221>

¹¹⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie ČR 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015, s. 19. ISBN: 978-80-7441-005-5.

¹¹⁷ VÚ 6069 JINDŘICHŮV HRADEC. *Statut 44. lehkého motorizovaného praporu*. J. Hradec: VÚ 6069 J. Hradec, 2008, s. 2.

¹¹⁸ Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 29 odst. 1. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>

V neposlední řadě se mechanizované a lehce motorizované jednotky zabývají vedením a výcvikem svých aktivních záloh.¹¹⁹ Hlavním důvodem vytvoření AZ jako zálohy OS ČR bylo dosažení těchto cílů:

- mít připravenou kvalitní zálohu pro prvotní doplnění vybraných útvarů a zařízení OS ČR za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu;
- umožnit vojákům v záloze a občanům mimo zálohu OS, na základě jejich svobodného rozhodnutí, vstoupit do AZ a připravovat se k plnění úkolů OS ČR formou dobrovolných vojenských cvičení.

Základním úkolem AZ je příprava na plnění úkolů OS ČR za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu na konkrétních systematizovaných místech u útvarů, pro jejichž doplnění jsou vojáci v AZ předurčení. Roty AZ u KVV se v době míru připravují na plnění úkolů v rámci strážního, pěšího praporu KVV, (zejména na střežení ODOS a zabezpečení obrany a ochrany teritoria). Jednotky doplňované vojáky v AZ Vojenské policie se připravují na plnění úkolů teritoriálních praporů Vojenské policie. Ostatní jednotky doplňované vojáky v AZ se připravují na úkoly, které budou plnit v rámci příslušných vojenských útvarů, k nimž budou povoláni při doplnění mírové nenaplňenosti nebo doplnění na válečné počty. Jednotky AZ mohou plnit asistenční roli v rámci podpory IZS a PČR. Příprava vojáků v AZ na plnění úkolů OS ČR probíhá v rámci výkonu vojenských cvičení. Vojenské cvičení vykonávají vojáci v AZ v délce do 3 týdnů v každém kalendářním roce. Vojáci v AZ bez předchozí vojenské služby vykonávají v prvním roce vojenské cvičení v délce 8 týdnů. Dalším možným úkolem vojáků v AZ v době míru je plnění některých úkolů při řešení nevojenských krizových situací. Mimo stav ohrožení státu nebo válečný stav mohou být jednotky AZ použity, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiné závažné situaci ohrožující životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.¹²⁰

¹¹⁹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 109. ISBN 978-80-7278-564-3.

¹²⁰ POJEZDNÝ, O. *Krajské vojenské velitelství*. Praha, 2014. Seminární práce. Univerzita Jana Amose Komenského, obor Bezpečnostní studia. Vedoucí seminární práce: Doc. JUDr. Jan Brázda Ph.D.

Právní záštita pro součinnost AČR a IZS ČR

Nasazování sil a prostředků AČR k provádění záchranných a likvidačních prací, popřípadě humanitárních akcí v případě vzniku živelných pohrom nebo průmyslových havárií se realizují v souladu s platnými právními předpisy, mezirezortními dohodami a dalšími vnitřními předpisy jednotlivých rezortů. Patří mezi ně zejména:

- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR;
- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání;
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému;
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (Krizový zákon);
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy;
- zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (Branný zákon);
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky;
- vyhláška MV ČR č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS;
- Rámcová dohoda o spolupráci mezi MV ČR a MO ČR;
- Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Generálním ředitelstvím HZS ČR a Generálním štábem AČR;
- Realizační dohoda mezi PČR a AČR.

Vyžadování sil a prostředků AČR k záchranným pracím

Síly a prostředky AČR, následně využité pro vykonávání záchranných prací, jsou vyžadovány cestou náčelníka GŠ AČR. Možnost jejich vyžádání mají: Ministerstvo vnitra, hejtmani krajů, primátor hlavního města Prahy, starostové obcí s rozšířenou působností, starostové obcí a velitelé zásahu. V případě nebezpečí z prodlení jsou oprávněni vyžadovat síly a prostředky armády hejtmani krajů, starostové obcí, velitelé zásahu a velitelé jednotek požární ochrany přímo u velitele nejbližšího vojenského zařízení.¹²¹ Jedním z prostředků AČR pro zabezpečení humanitární pomoci jsou materiální základny humanitární pomoci. Tyto základny jsou předurčeny k poskytování

¹²¹ Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999, § 16 odst. 2. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>

pomoci obyvatelstvu zasaženého živelnou pohromou nebo průmyslovou havárií. Tyto základny, po zbudování příslušníky AČR jsou schopny postiženému obyvatelstvu poskytnout základní lékařskou pomoc, stravu, ubytování, možnost hygieny a suchého ošacení na dobu nezbytně nutnou. Dvě z nich jsou dislokovány v posádkách lehce motorizovaných praporů Jindřichův Hradec a Bučovice.¹²²

¹²² GENERÁLNÍ ŠTÁB AČR. *Směrnice náčelníka GŠ AČR k nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR*. Praha: Prezentační a informační centrum MO, 2011, příl. 3, s. 1.

Příloha H – Odbor doktrín

Odbor doktrín je výkonným orgánem náčelníka GŠ AČR pro tvorbu vnitřních předpisů a vojenských publikací. V organizační struktuře spadá do přímé podřízenosti Velitelství výcviku – Vojenská akademie dislokované ve Vyškově.¹²³

Velitelství výcviku – Vojenská akademie je útvarem AČR, který v míru i za válečného stavu organizačně spadá do struktury PS. Tento útvar je vzdělávacím a výcvikovým zařízením v resortu MO ČR.

Odbor doktrín zajišťuje tvorbu vnitřních předpisů a vojenských publikací s působností v celé AČR, je koordinátorem rozvoje vojenské teorie. Při své činnosti vychází z podkladů, které příslušníci AČR získávají v reálné bojové činnosti v operacích, dále pak ze svých odborných vojenských cvičení. Odbor doktrín provádí jejich analýzu, kde v této úrovni spolupracuje i s vojenskou vysokou školou, kterou je Univerzita obrany a výzkumnými zařízeními AČR. Odbor doktrín realizuje správu standardizačních dohod NATO (STANAG), sleduje a implementuje přijaté STANAG vztahující se k působnosti odboru. Vyškovské doktríny sledují vývoj nejnovějších poznatků vojenské vědy, zpracovávají a navrhuji opatření k zavádění standardizačních dohod, výnosů a ostatních dokumentů NATO do doktrinární soustavy a praxe AČR.¹²⁴

Organizační strukturu Odboru doktrín tvoří:

- náčelník;
- oddělení společných doktrín;
- oddělení taktických publikací;
- oddělení výcvikových publikací;
- oddělení publikací vzdušných sil;
- oddělení koncepcí a zevšeobecňování zkušeností;
- oddělení koordinace tvorby a redigování publikací.

¹²³ ODBOR DOKTRÍN. *Úvod* [online]. © 2008 [cit. 2016-11.26]. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/misto_a_uloha.html

¹²⁴ ODBOR DOKTRÍN. *Odbor doktrín* [online]. © 2010 [cit. 2016-11.27]. Dostupné z: <http://vev-va.ispovy.acr/views/news/odbor-doktrin>

Příloha I – Standardizace NATO

Standardizace NATO je definována jako tvorba a zavádění koncepcí, doktrín, postupů a modelů k dosažení a udržení slučitelnosti, kompatibility, zaměnitelnosti nebo shodnosti, které jsou nezbytné k dosažení požadované úrovně interoperability nebo pro optimalizaci využívání zdrojů, a to v oblastech operační, výzbrojně-technické (materiálové) a administrativní.¹²⁵

Přistoupením ke standardizaci NATO vznikla ČR schopnost jednat koordinovaně, efektivně a účinně pro dosažení spojeneckých taktických, operačních a strategických cílů. V návaznosti došlo k přistoupení ke STANAG (standardization agreement), čímž byly přijaty standardizační dohody, které stanovují směrnice, termíny a podmínky pro běžné vojenské nebo technické postupy a vybavení mezi členy zemí NATO.¹²⁶ Zavedením těchto standardizačních dohod je obsahové začlenění požadavků pravidel a postupů do právních předpisů ČR, technologických norem, obranných standardů a do interních normativních aktů (vnitřních předpisů) MO ČR. Po vstupu do NATO se velká část vnitřních vojenských předpisů změnila.

Standardizace NATO je v ČR zakotvena v zákon č. 309/2000 Sb. o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu. V tomto zákoně je vymezen pojem obranné standardizace, jako přístup ČR ke standardizačním dohodám NATO, které umožňují zavedení stejné nebo podobné výzbroje, munice a dalšího materiálu a přijetí stejných či podobných způsobů činností v operační, logistické a administrativní oblasti.¹²⁷

Standard jako takový se vytváří na základě standardizační dohody, nebo návrhu MO ČR. Návrh takového standardu zasílá navrhovatel Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti, který rozhodne o jeho zavedení. Týká-li se takový standard AČR, předá Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci

¹²⁵ ÚŘAD PRO OBRANNOU STANDARDIZACI, KATALOGIZACI A STÁTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JAKOSTI. *Standardizace v NATO* [online]. © 2007 [cit. 2016-11.22]. Dostupné z: <http://www.oos.army.cz/standardizace-v-nato>

¹²⁶ ÚŘAD PRO OBRANNOU STANDARDIZACI, KATALOGIZACI A STÁTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JAKOSTI. *APP-6 Terminologický slovník pojmů a definic NATO*. Praha: Odbor obranné standardizace, 2007, s. 381.

¹²⁷ Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, § 2. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-309>

a státní ověřování jakosti tento požadavek GŠ AČR. V tomto případě, GŠ AČR osloví Velitelství výcviku – Vojenskou akademii, které má daný standard zpracovat. Nejprve se zpracovává návrh, který je schválen nebo zamítnut Inspektorátem náčelníka GŠ AČR. Po jeho schválení je zpracován tento standard ve formě vojenského předpisu, který schvaluje a podepisuje náčelník GŠ AČR. Po celém procesu následuje, opět cestou Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti odeslání dokumentu příslušným organizacím NATO, kde dochází opět ke kontrole. Až poté může být vojenský předpis implementován do AČR k příslušným útvarům a zařízením.

Příloha J – Dotazník

Do jaké míry je podle Vás předpis Prog-1-3/M dostačující pro výcvik lehce motorizovaných jednotek v AČR?

- a) zcela dostačující
- b) dostačující ale mám výhrady
- c) spíše nedostačující
- d) zcela nedostačující

Souhlasíte s názorem, že lehce motorizované jednotky by měly mít vlastní výcvikové programy?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

Jste spokojen(a) s doporučeným obsahem témat u jednotlivých příprav v Prog-1-3/M?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

Jste spokojen(a) s doporučenou literaturou u témat jednotlivých příprav v Prog-1-3/M?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

Které přípravy v Prog-1-3/M by podle Vás měly být revidovány?

- a) Bojové drily
- b) Taktická příprava

- c) Ženíjná příprava
- d) OPZHN
- e) Zdravotnická příprava
- f) Topografická příprava
- g) Spojovací příprava
- h) Průzkumná příprava
- i) Střelecká příprava

Jak často se řídíte metodickými pokyny uvedenými u jednotlivých témat v Prog-1-3/M?

- a) vždy
- b) často
- c) půl na půl
- d) zřídka
- e) vůbec

Vaše charakteristika Prog-1-3/M. Zhodnocení Vaší práce s Prog-1-3/M:

Příloha K – Přehled témat Odborné přípravy (Prog-1-3/M)

Taktická příprava:

T-1 Příprava bojového vozidla k boji

T-2 Pátrací družstvo za přesunu

T-3 Družstvo v obraně mimo dotyk s protivníkem

T-4 Družstvo za útoku z přímého dotyku s protivníkem

T-5 Družstvo jako pozorovací skupina

T-6 Družstvo jako polní stráž

T-7 Pročesávání (propátrávání) družstvem

T-8 Patrolování

T-9 Činnost na kontrolním propouštěcím místě

T-10 Eskorta

T-11 Družstvo jako průzkumná skupina

T-12 Družstvo v léčce

T-13 Reakce na incident

T-14 Rozpoznávání podezřelých

T-15 Zadržovací procedury, prohledávání

T-16 Bojová hra družstva

T-17 Kontrola sladění družstva

T-18 Bojová střelba družstva

T-19 Četa při zajištění přesunu

T-20 Četa při rozmístění mimo boj

T-21 Četa v obraně

T-22 Četa za útoku

T-23 Clonění četou

T-24 Četa jako průzkumná skupina

T-25 Četa v léčce

T-26 Četa jako vzdušný výsadek

T-27 Hlídkování četou

T-28 Četa při prohledávání

T-29 Bojová hra čety

- T-30 Kontrola sladění čety
- T-31 Bojová střelba čety
- T-32 Uvedení roty do vyšších stupňů bojové pohotovosti
- T-33 Rota za přesunu
- T-34 Přeprava roty
- T-35 Rota v obraně
- T-36 Rota za útoku
- T-37 Rota jako přepadový odřad
- T-38 Zvládnutí davu
- T-39 Bojová hra roty
- T-40 Kontrola sladění roty
- T-41 Rotní taktické cvičení
- T-42 Příprava jednotky ve vyšších celcích (v praporečném/brigádním) úkolovém uskupení

Ženíjná příprava:

- T-1 Maskování a opevňování
- T-2 Trhaviny a ničení
- T-3 Ženíjná zátarasy
- T-4 Vojenské cesty
- T-5 Těžba a úprava vody
- T-6 Překonávání vodních překážek

Ochrana proti zbraním hromadného ničení:

- T-1 Varovné signály, organizace varování
- T-2 Kontaminace radioaktivními, toxickými a biologickými látkami
- T-3 Organizace a provádění radiačního a chemického průzkumu, předávání zpráv
- T-4 Okamžitá a částečná (taktická) dekontaminace
- T-5 Příprava k překonání, překonání a činnost po překonání kontaminovaného prostoru
- T-6 Návuk činnosti dlouhodobého použití prostředků individuální ochrany
- T-7 Údržba a opravy prostředků individuální a kolektivní ochrany
- T-8 Zásady organizace osobní a kolektivní hygieny a konzumace stravy u jednotky v podmínkách použití ZHN

Zdravotnická příprava:

T-1 Úkony první pomoci

T-2 Organizace vyprošťování osob

T-3 Zásady hygieny při přípravě stravy v polních podmínkách a dodržování ekologických a proti-epidemiologických opatření

T-4 Sběr a odsun raněných, zdravotnické zabezpečení na bojišti

Topografická příprava:

T-1 Vojenské topografické mapy

T-2 Souřadnicové systémy při používání buzoly, mapy, přijímačů GPS

T-3 Výškopis na topografických mapách, členitost a taktické vlastnosti terénu

T-4 Orientace v terénu za přesunu, využití moderních přijímačů GPS

T-5 Orientace a přesun v terénu

Spojovací příprava:

T-1 Organizace spojení u vlastní jednotky

T-2 Rozšiřující příslušenství rádiových stanic řady RF-13

T-3 Způsoby vedení provozu na organických rádiových stanicích

T-4 Vedení provozu na linkových spojovacích prostředcích

T-5 Údržba spojovací techniky

Průzkumná příprava:

T-1 Ruční zbraně jednotek cizích armád

T-2 Protitankové a protiletadlové zbraně jednotek cizích armád

T-3 Tanky a bojová vozidla jednotek cizích armád

T-4 Miny a zatarasovací prostředky jednotek cizích armád

T-5 Prostředky ochrany jednotlivce cizích armád

T-6 Prostředky zdravotnické výbavy jednotlivce a jednotek cizích armád

T-7 Organizace a zásady použití zbraní hromadného ničení cizích armád

T-8 Průzkumové příznaky jednotek cizích armád v terénu

T-9 Organizace a zásady použití brigádních (plukovních) jednotek cizích armád

Střelecká příprava:

T-1 Nauka o zbrani

T-2 Základy a pravidla střelby

T-3 Nácvik ve střelbě

T-4 Střelby

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Ondřej Pojezdný

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Analýza a komparace přípravy lehce motorizovaných jednotek armád NATO a ČR a návrh možných úprav programu výcviku našich jednotek

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 28

Počet titulů českých použitých zdrojů: 43

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 25

Počet internetových zdrojů: 11

Počet intranetových zdrojů: 1

Vedoucí práce: PaedDr. Ing. Jan Zelinka